MIGRATING SPACES

SALT GALATA
JUNE 17 – JULY 31, 2016

PRESS COVERAGE

Index

Article

-

1	18.06.2016	Yeni Hayat	Newspaper
2	18.06.2016	yenihayatgazetesi.com	Web
3	21.06.2016	Yarına Bakış	Newspaper
4	21.06.2016	yarinabakis.com	Web
5	23.06.2016	arkitera.com	Web
6	25.06.2016	Daily Sabah	Newspaper
7	25.06.2016	dailysabah.com	Web
8	28.06.2016	ekavart.tv	Web
9	29.06.2016	yapi.com.tr	Web
10	01.07.2016	İstanbul Art News	Magazine
11	01.07.2016	Milliyet Sanat	Magazine
12	03.07.2016	Yeni Şafak	Newspaper
13	03.07.2016	yenisafak.com.tr	Web
14	04.07.2016	Taraf	Newspaper
15	04.07.2016	taraf.com.tr	Web
16	06.07.2016	Günlük Evrensel	Newspaper
17	09.07.2016	cumhuriyet.com.tr	Web
18	09.07.2016	evrensel.net	Web
19	10.07.2016	Cumhuriyet	Newspaper
20	15.07.2016	artfulliving.com.tr	Web
21	16.07.2016	gazetevatan.com	Web

Index

Bulletin

-

1	13.05.2016	sanatonline.net	Web
2	16.05.2016	yuvayayolculuk.com	Web
3	23.05.2016	bi-ozet.com	Web
4	01.06.2016	Maison Française	Magazine
5	01.06.2016	milliyet.com.tr	Web
6	17.06.2016	gundemekonomi	Web
7	18.06.2016	aujourdhuilaturquie.com	Web
8	19.06.2016	murekkephaber.com	Web
9	20.06.2016	turizmhaberleri.com	Web
10	20.06.2016	emlakkulisi.com	Web
11	21.06.2016	Todays Zaman	Newspaper
12	21.06.2016	Konya Anadoluda Bugün	Newspaper
13	21.06.2016	kulturlimited.com	Web
14	21.06.2016	evrensel	Web
15	21.06.2016	kitaptansanattan.com	Web
16	22.06.2016	Günlük Evrensel	Newspaper
17	23.06.2016	Anayurt	Newspaper
18	28.06.2016	Birgün	Newspaper
19	29.06.2016	besiktaskultur.com	Web
20	30.06.2016	Yarına Bakış	Newspaper

Index

Listing

-

1	01.06.2016	CampaignJr	Magazine
2	01.06.2016	Home Art	Magazine
3	01.06.2016	In Style	Magazine
4	01.06.2016	İstanbul Life	Magazine
5	01.06.2016	Trendsetter	Magazine
6	01.06.2016	İstanbul Art News ek	Magazine
7	01.06.2016	Yapı	Magazine
8	01.06.2016	Bone mag	Magazine
9	01.06.2016	XXI	Magazine
10	01.06.2016	Televizyon dergisi	Magazine
11	01.06.2016	xxi.com.tr	Web
12	01.06.2016	timeout.com	Web
13	10.06.2016	emlakadresi.com	Web
14	11.06.2016	icmimarlikdergisi.com	Web
15	13.06.2016	Hürriyet	Newspaper
16	16.06.2016	cornucopia.net	Web
17	17.06.2016	whereevent.com	Web
18	17.06.2016	Listelist.com	Web
19	17.06.2016	cornucopia.net	Web
20	17.06.2016	tiyatrolar.com	Web
21	18.06.2016	Habertürk	Newspaper
22	19.06.2016	rotka.org	Web
23	20.06.2016	sadibey.com	Web
24	20.06.2016	allevents.in	Web
25	20.06.2016	whereevent.com	Web
26	20.06.2016	emlakkonuthaber.com	Web
27	20.06.2016	radyozimbirti.org	Web
28	20.06.2016	zero.com.tr	Web
29	21.06.2016	sanat.com	Web
30	21.06.2016	cafesanat.com	Web
31	22.06.2016	sanatonline.net	Web
32	23.06.2016	cntraveler.com	Web
33	29.06.2016	beyoglu724.com	Web
34	01.07.2016	Skylife	Magazine
35	01.07.2016	Marie Claire	Magazine
36	01.07.2016	Marie Claire	Magazine
37	01.07.2016	İstanbul Life	Magazine
38	01.07.2016	Home Art	Magazine
39	01.07.2016	Time Out Eng	Magazine
40	04.07.2016	Habertürk	Newspaper
41	07.07.2016	kultursanat	Web
42	16.07.2016	lecool	Web
43	18.07.2016	Cumhuriyet	Newspaper
44	20.07.2016	Milat	Newspaper
45	21.07.2016	urbanista.com.tr	Web

Index

Radio – International

-

TV

1	19.06.2016	Kanal B
2	30.06.2016	TRT Avaz
3	17.07.2016	Hayat TV

INTERNATIONAL

1	20.06.2016	mutualart.com
2	29.06.2016	curbed.com

MIGRATING SPACES

SALT GALATA
JUNE 17 – JULY 31, 2016

ARTICLE

Yeni Hayat

18.06.2016 Newspaper

Kapı, pencere, çatı her şey Almanya'dan!

Almanya'dan kesin dönüş yapan ailelerin memleketlerinde yaptırdıkları evler bir sergiye konu oldu. Berlin Teknik Üniversitesi profesörlerinden Stefanie Bürkle'nin hazırladığı 'Göçebe Mekânlar' sergisi, bu evlerdeki Alman konut mimarisinin etkilerine odaklanıyor. Üçgen çatılı evlerde kapıya asılı mavi boncuk her şeyi anlatıyor aslında...

Stefanie Bürkle; Kayseri, Konya, Bartın, Mersin ve daha pek çok şehirde 32 aile ile görüştü.

ZEYNEP KILIÇ İSTANBUL

Yer Bartın'da çift katlı, geniş bahçeli, süs havuzlu Avrupai tarzda müstakil bir ev. Çevredeki diğer konutlardan epeyce farklı. Hatta çatının hemen altında biten çanak antenler olmasa ve biraz daha eski olsa Grimm masallarından bir eve benzetmek bile mümkün. Bir de kapının üstüne asılmış mavi boncuk var tabi... Turuncu üçgen çatısıyla, verandasıyla, 80 metrekare bahçesiyle çevredeki yapılardan enikonu ayrılıyor. Farklılığın sebebi, sahibi Birol Yıldırım'ın Almanya geçmişi.

Yıldırım Almanya'da çalışan, yazları Türkiye'ye gelen, emekli olunca da memleketine dönmek için ev yaptıran binlerce emekçiden biri. Bu insanlar Türkiye'ye dönüş yaparken 'değişen' zevklerini, beğenilerini de yanlarında getirince yaptırdıkları evler ister istemez çevredeki diğer evlerden farklı oluyor. İşte tam da bu 'etkilenmeye' odaklanan bir sergi açıldı.

Karaköy Salt Galata'da 31 Temmuz'a kadar gezilebilecek 'Göçebe Mekanlar' sergisi, Almanya'dan yurda 'kesin dönüş' yapmış misafir işçilerin Türkiye'de inşa ettiği evlerdeki Alman konut mimarisinin etkilerini inceliyor. Sergi aslında sanatçı Stefanie Bürkle'nin, Türkiye'ye dönen ailelerin inşa ettiği 132 örnek üzerinde gerçekleştirdiği bir araştırmanın sonucu. Bürkle, Berlin Teknik Üniversitesi Mimarlık Enstitüsü'nde profesör. Çalışma alanı ise sanat ve mekan. Göçün yarattığı mekanlar özellikle ilgisini çekiyor.

Stefanie Bürkle

İnternetten Alman evlerini araştırdım

Ailelerle yapılmış röportajlar da video enstalasyonu olarak sergide yer alıyor. Evi kadar Birol Yıldırım'ın anlattıkları da Bürkle'nin tezinin doğruluğunu gösteriyor. Oturma odasının duvarında asılı, üzerinde küçük evin olduğu tabloyu göstererek anlatıyor: "Bu resmi 1975'te Duisburg'da bit pazarından aldım. Emekli olunca böyle bir evde oturmak istiyorum diye geçirdim içimden. 2007'de internetten Alman evlerini araştırdım. Resimdekine benzer bir ev buldum v yaptırdım. O yüzden Alman evine benziyor." Alman mimarisi ile etkileşim evin içinde de fark ediliyor. Mutfaktan salona açılan pencereyi gösteriyor Yıldırım ve ekliyor: "Hanım yemek yaparken bir yandan da salondaki televizyonu izleyebiliyor. Bulaşık makinesinden televizyona fincan takımına kadar her şeyi Almanya'dan getirdim."

Bir başka aile Kayseri'li Yazar ailesi. Baba Kasım Yazar heyecanlı heyecanlı tavana monte ışıkları yakıp söndürüyor. Tamamı ahşap kaplama odayı gösteriyor gururla. 44 sene Almanya'da inşaat sektöründe çalışmış Kasım Yazar. İşten fırsat bulamadığı için sadece yazları geldiğinde evin üzerinde çalışmış. Bu yüzden 30 yıl gibi uzun bir sürede tamamlanmış ev. Kasım Yazar kendisi yapmış evi. "Almanya'da evlere baktım" diyor ve ekliyor: "Pencere-kapı Almanya'dan, garaj kapıları Almanya'dan, alet edevat bile Almanya'dan."

Çok sayıda aile ile görüştüklerini söyleyen Stefanie Bürkle'nin görüşülecek aileleri nasıl testip ettiklerine dair verdiği bilgi çarpıcı: "Hiç bir aile tespit etmedik. Evlere bakıp 'bu aile Almanya'dan dönüş yapmış olabilir' tahmini yürüttük. Tahminlerin hepsi de tuttu." 'Göçebe Mekanlar'a konu olan evler sadece Türklerin evleriyle sınırlı değil. Proje Vietnam, Polonya ve Rusya kökenli göçmenler ile devam edecek.

Yenihayatgazetesi.com

18.06.2016 Web

-

Kapı, pencere, çatı her şey Almanya'dan!

18/06/2016

Zeynep Kılıç istanbul

Almanya'dan kesin dönüş yapan ailelerin memleketlerinde yaptırdıkları evler bir sergiye konu oldu. Berlin Teknik Üniversitesi profesörlerinden Stefanie Bürkle'nin hazırladığı 'Göçebe Mekânlar' sergisi, bu evlerdeki Alman konut mimarisinin etkilerine odaklanıyor. Üçgen çatılı evlerde kapıya asılı mavi boncuk her şeyi anlatıyor aslında…

Yer Bartın'da çift katlı, geniş bahçeli, süs havuzlu Avrupai tarzda müstakil bir ev. Çevredeki diğer konutlardan epeyce farklı. Hatta çatının hemen altında biten çanak antenler olmasa ve biraz daha eski olsa Grimm masallarından bir eve benzetmek bile mümkün. Bir de kapının üstüne asılmış mavi boncuk var tabi… Turuncu üçgen çatısıyla, verandasıyla, 80 metrekare bahçesiyle çevredeki yapılardan enikonu ayrılıyor. Farklılığın sebebi, sahibi Birol Yıldırım'ın Almanya geçmişi.

Yıldırım Almanya'da çalışan, yazları Türkiye'ye gelen, emekli olunca da memleketine dönmek için ev yaptıran binlerce emekçiden biri. Bu insanlar Türkiye'ye dönüş yaparken 'değişen' zevklerini, beğenilerini de yanlarında getirince yaptırdıkları evler ister istemez çevredeki diğer evlerden farklı oluyor. İşte tam da bu 'etkilenmeye' odaklanan bir sergi açıldı.

Yenihayatgazetesi.com
18.06.2016 Web

Karaköy Salt Galata'da 31 Temmuz'a kadar gezilebilecek 'Göçebe Mekanlar' sergisi, Almanya'dan yurda 'kesin dönüş' yapmış misafir işçilerin Türkiye'de inşa ettiği evlerdeki Alman konut mimarisinin etkilerini inceliyor. Sergi aslında sanatçı Stefanie Bürkle'nin, Türkiye'ye dönen ailelerin inşa ettiği 132 örnek üzerinde gerçekleştirdiği bir araştırmanın sonucu. Bürkle, Berlin Teknik Üniversitesi Mimarlık Enstitüsü'nde profesör. Çalışma alanı ise sanat ve mekan. Göçün yarattığı mekanlar özellikle ilgisini çekiyor.

İnternetten Alman evlerini araştırdım

Ailelerle yapılmış röportajlar da video enstalasyonu olarak sergide yer alıyor. Evi kadar Birol Yıldırım'ın anlattıkları da Bürkle'nin tezinin doğruluğunu gösteriyor. Oturma odasının duvarında asılı, üzerinde küçük evin olduğu tabloyu göstererek anlatıyor: "Bu resmi 1975'te Duisburg'da bit pazarından aldım. Emekli olunca böyle bir evde oturmak istiyorum diye geçirdim içimden. 2007'de internetten Alman evlerini araştırdım. Resimdekine benzer bir ev buldum v yaptırdım. O yüzden Alman evine benziyor." Alman mimarisi ile etkileşim evin içinde de fark ediliyor. Mutfaktan salona açılan pencereyi gösteriyor Yıldırım ve ekliyor: "Hanım yemek yaparken bir yandan da salondaki televizyonu izleyebiliyor. Bulaşık makinesinden televizyona fincan takımına kadar her şeyi Almanya'dan getirdim."

Bir başka aile Kayseri'li Yazar ailesi. Baba Kasım Yazar heyecanlı heyecanlı tavana monte ışıkları yakıp söndürüyor. Tamamı ahşap kaplama odayı gösteriyor gururla. 44 sene Almanya'da inşaat sektöründe çalışmış Kasım Yazar. İşten fırsat bulamadığı için sadece yazları geldiğinde evin üzerinde çalışmış. Bu yüzden 30 yıl gibi uzun bir sürede tamamlanmış ev. Kasım Yazar kendisi yapmış evi. "Almanya'da evlere baktım" diyor ve ekliyor: "Pencere-kapı Almanya'dan, garaj kapıları Almanya'dan, alet edevat bile Almanya'dan."

Çok sayıda aile ile görüştüklerini söyleyen Stefanie Bürkle'nin görüşülecek aileleri nasıl testip ettiklerine dair verdiği bilgi çarpıcı: "Hiç bir aile tespit etmedik. Evlere bakıp 'bu aile Almanya'dan dönüş yapmış olabilir' tahmini yürüttük. Tahminlerin hepsi de tuttu." 'Göçebe Mekanlar'a konu olan evler sadece Türklerin evleriyle sınırlı değil. Proje Vietnam, Polonya ve Rusya kökenli göçmenler ile devam edecek.

Yarinabakis.com

21.06.2016 Web

-

‘Acı vatan’ın izleri

Yarına Bakış - 21 Haziran 2016 Salı

Alman sanatçı Stefanie Bürkle, Almanya’dan ‘kesin dönüş’ yapan gurbetçilerin Türkiye’de inşa ettiği 132 evi inceleyerek, mimari bir tipoloji oluşturdu. ‘Göçebe Mekânlar’ adıyla SALT Galata’da sergilenen çalışma, 31 Temmuz’a kadar görülebilir.

Bugünlerde yolunuzu Bankalar Caddesi’ne düşürürseniz, sıladaki ‘gurbet’ evlerini görebilirsiniz. SALT Galata’da dün açılan ‘Göçebe Mekânlar’ sergisi, Almanya’dan ‘kesin dönüş’ yapan gurbetçilerin Türkiye’de inşa ettiği evlerdeki Alman konut mimarisi ögelerini inceliyor.

Göçebe Mekânlar, sanatçı Stefanie Bürkle’nin üç yıllık bir çalışmasının ürünü. 132 evin fotoğraflandığı sergi, sadece mimari nüanslar yakalama amacında değil. Bürkle, anılar ile kültürel deneyimlerin mekân kimliklerine etkisini de gözler önüne seriyor. Yakın dönemdeki mülteci krizinden de biliyoruz ki, göç olduğunda sadece insanlar yer değiştirmez; imgeler, kültür pratikleri ve gündelik yaşam biçimleriyle birlikte mekânlar da taşınır.

Yarinabakis.com

21.06.2016 Web

-

GURBETÇİLERİN İNŞA ETTİĞİ ÜÇ TİP EV

‘Gurbetçilerin’ bizzat tasarladığı ve genellikle kendilerinin inşa ettiği evlerin incelendiği sergide, örnekler üzerinden mimari bir tipoloji oluşturuluyor. Hüzünlü bir yanı da var sergideki örnek evlere bakmanın. Çocukluk anılarına tercüman olabilecek nitelikteki evler, Almanya’dan izler taşımakla birlikte, kesin dönüş yapılan ‘vatan’daki gelecek planlarını ve beklentileri yansıtıyor.

Stefanie Bürkle ile TU Berlin Mimarlık Enstitüsü’ndeki öğrencilerinin araştırmasında ortaya çıkan sonuç ilgi çekici. 132 örnek incelendiğinde gurbetçilerin sılada inşa ettiği evlerde belirgin üç tip var: Örnek ev, çifte ev ve katmanlı ev. Bürkle, ‘örnek ev’i yoruma kapalı, ideal bir Kuzey Avrupa evi imgesi olarak tanımlıyor. Bu türü Ankara’dan Konya’ya gidenler Kulu civarındaki Tavşançalı’da çoğunluğu İsveç’ten dönen gurbetçilerin inşa ettiği, sıra sıra dizilen ‘birörnek’ evlerden hatırlayacaktır. ‘Çifte ev’, Almanya’daki konut mimarisi ile Türkiye’deki yerel geleneği eşit şekilde bir araya getiren evler, ‘katmanlı ev’ ise bir başlangıç birimi üzerine çeşitli üslup ve malzemelerde yapılan eklerle uzun dönemde inşa edilen örnekler.
eleştirel sergi turu yapılacak.

Sergide, üç yıllık araştırmanın sonuçları, Türkiye’ye dönüş yapanların ürettiği mekânlar hakkında ipuçları veren video, harita ve görselleri içeren bir enstalasyon da yer alıyor. Sergi kapsamında 24 Haziran ve 30 Haziran günlerinde eleştirel sergi turu düzenlenecek. Yine 30 Haziran’da Aysun Bademsoy’un yönettiği ‘Kentlerin Kıyılarında / Am Rand der Städte’ (2006) adlı belgeselin gösterimi yapılacak. Mart 2016’da Berlin Haus der Kulturen der Welt’te düzenlenen kapsamlı serginin bir seçkisi niteliğindeki ‘Göçebe Mekânlar: Göç Bağlamında Mimarlık ve Kimlik, Türkiye-Almanya’ sergisi, 31 Temmuz’a kadar SALT Galata’da görülebilir. (0212 334 22 00)

Mahir Demir

Daily Sabah

23.06.2016 Newspaper

TRAVELERS BUILDING ALONG THE WAY

TURKISH migration to Germany and the experiences it fostered are echoed in a new photo exhibition by German artist Stefanie Bürkle at Salt Galata that looks into the homes returning Turks built in Turkey to show how they brought back a little bit of Germany PAGE 12

Daily Sabah

23.06.2016 Newspaper

IN SALT GALATA, A LOOK AT 'MIGRATING SPACES' FROM GERMANY TO TURKEY

Curated by German artist Stefanie Bürkle, SALT Galata's 'Migrating Spaces' exhibition explores architecture and identity in the context of Turkish migration

KAYA GENÇ - ISTANBUL

"The study questions how cultural experiences and memories define complex identities within the built environment. Examining closely homes that were designed and often built by the owners themselves, the exhibition aims to establish a typology of architecture of these various socio-spatial implementations. Details in the build of these homes often express expectations about future life in Turkey, impressions from a past spent in Germany, and also translate personal memories from childhood years," Bürkle said.

NOT LONG ago I visited Berlin where I came across numerous German Turks in cafes, cabs and art venues. Most looked at me with a sense of warmth and familiarity, as if we had spent our lives together. Some were born in Turkey's Black Sea region, others were second generation, born in Berlin and regular visitors to Turkey. They complained about discrimination in Germany and voiced their desire to go back. But when I asked them what was stopping them from settling in Turkey, they talked about how they got used to living in Germany.

"Migrating Spaces," a new show at Istanbul's SALT Galata museum, focuses on such dilemmas: the desire to be Turkish and German at the same time, come back to Turkey to lead a life dominated by German objects. Curated by German artist Stefanie Bürkle and her students from Technical University of Berlin's Institute for Architecture, this fascinating exhibition brings together stories of 132 different cases where Turkish German migrants returning to Turkey build or renovate houses and apartments in their native country. They fill those houses with German-made kitchen equipment and decorate them "according to the German way." Even the gardens need to look German, so as to remind them of their connection to the country where they once lived.

"The study led to the identification of three main types of residence: 'model house,' 'two-faced house' and 'multi-layer house,'" the exhibition text informs us. "The study suggests that a 'model house' stems from a fixed and complete image of an ideal Northern European house, a 'two-faced house' combines two equal sections of domestic architecture from Germany and local architecture from Turkey, while a 'multi-layer house' is a work in progress, whereby a long-term construction sees the owner slowly adding on to the core units in a variety of styles and materials."

Born in 1966 in Heilbronn, Bürkle has studied scenography in Paris and worked as a stage designer in Paris. A professor of fine arts at the Technical University of Berlin, she has lately focused on "typologies" produced in the process of migrant families' return to Turkey in their role as "Deutschlander"s. Her team's three year-long research project resulted in an informative and inspiring exhibition featuring numerous videos and mappings that bring the visitors right inside the houses of Turkish migrants.

In an interview with Daily Sabah last week, Bürkle recalled how she came up with the idea for the exhibition. "Migration and space are among the main issues in my interdisciplinary artistic projects," she said. "I worked along a lot of phenomena, stating the fact that migration is always linked to cultural and physical urban space. Migration is not only the movement of people, it is also the movement of spaces. The rural and urban spaces migrants bring with them form the basis of new spaces and places, which in turn are shaped as residents of one space seek to differentiate themselves from those of another. Our cities not only contain many such 'migrated' spaces; the city itself is dynamic, filled with a variety of changing environments. The speed of these movements and transformations has increased during the last twenty five years."

Bürkle quotes Homi Bhabha, a leading scholar in the field of post-colonial studies, in her exhibition text: "For me the importance of hybridity is not to be able to trace two original moments from which the third emerges, rather hybridity to me is the 'third space' which enables other positions to emerge."

"Turkey's biggest diaspora is living and working in Germany," Bürkle told me. "That this diaspora is living and working in Berlin means that we are in constant contact with them in our everyday lives, and there is a big part of Berlin that experiences Turkish culture and lifestyle, and not only in Kreuzberg! Our interviews all took place in Turkey and on location, since the field research focused on the houses in Turkey."

Finding families for the project, documenting and reconstructing their experiences was a lengthy albeit fruitful process. "We found almost all our interviewees on location in Turkey via Visual research," Bürkle said. We talked to the neighbors or the owners directly, got invited to other people they knew, who had living and working experience in German." She added: "I think it was a great experience for them, to tell their stories, how they conceived and built their dream houses. For us it was an experience to hear their stories of which we very often don´t know much and also to have a vision up onto our own German culture seen through a migrants biographies."

"When people move, so do spaces, along with images, cultural practices and lifestyles," the exhibition catalogue informs us. "The study questions how cultural experiences and memories define complex identities within the built environment. Examining closely homes that were designed and often built by the owners themselves, the exhibition aims to establish a typology of architecture of these various socio-spatial implementations. Details in the build of these homes often express expectations about future life in Turkey, impressions from a past spent in Germany, and also translate personal memories from childhood years."

For Bürkle working with the SALT team was a joyful experience. "I should say that the version in SALT pleases me very much," she said, "because it is very clear and well situated and the images float free. Indeed, with our four channel video we wanted the visitors to move in the space and feel obliged to create their spaces instead of behaving like mere spectators. Actually, while seated you get in close touch with the interviewees, almost as you would sit with them in their living rooms."

Dailysabah.com

25.06.2016 Web

In SALT Galata, a look at 'migrating spaces' from Germany to Turkey

KAYA GENÇ

ISTANBUL

Published
June 25, 2016

Garten München, Kayseri

Curated by German artist Stefanie Bürkle, SALT Galata's 'Migrating Spaces' exhibition explores architecture and identity in the context of Turkish migration

Not long ago I visited Berlin where I came across numerous German Turks in cafes, cabs and art venues. Most looked at me with a sense of warmth and familiarity, as if we had spent our lives together. Some were born in Turkey's Black Sea region, others were second generation, born in Berlin and regular visitors to Turkey. They complained about discrimination in Germany and voiced their desire to go back. But when I asked them what was stopping them from settling in Turkey, they talked about how they got used to living in Germany.

"Migrating Spaces," a new show at Istanbul's SALT Galata museum, focuses on such dilemmas: the desire to be Turkish and German at the same time, come back to Turkey to lead a life dominated by German objects. Curated by German artist Stefanie Bürkle and her students from Technical University of Berlin's Institute for Architecture, this fascinating exhibition brings together stories of 132 different cases where Turkish German migrants returning to Turkey build or renovate houses and apartments in their native country. They fill those houses with German-made kitchen equipment and decorate them "according to the German way." Even the gardens need to look German, so as to remind them of their connection to the country where they once lived.

Dailysabah.com

25.06.2016 Web

-

"The study questions how cultural experiences and memories define complex identities within the built environment. Examining closely homes that were designed and often built by the owners themselves, the exhibition aims to establish a typology of architecture of these various socio-spatial implementations. Details in the build of these homes often express expectations about future life in Turkey, impressions from a past spent in Germany, and also translate personal memories from childhood years," Bürkle said.

"The study led to the identification of three main types of residence: 'model house,' 'two-faced house' and 'multi-layer house,'" the exhibition text informs us. "The study suggests that a 'model house' stems from a fixed and complete image of an ideal Northern European house, a 'two-faced house' combines two equal sections of domestic architecture from Germany and local architecture from Turkey, while a 'multi-layer house' is a work in progress, whereby a long-term construction sees the owner slowly adding on to the core units in a variety of styles and materials."

Born in 1966 in Heilbronn, Bürkle has studied scenography in Paris and worked as a stage designer in Paris. A professor of fine arts at the Technical University of Berlin, she has lately focused on "typologies" produced in the process of migrant families' return to Turkey in their role as "Deutschlander"s. Her team's three year-long research project resulted in an informative and inspiring exhibition featuring numerous videos and mappings that bring the visitors right inside the houses of Turkish migrants.

In an interview with Daily Sabah last week, Bürkle recalled how she came

-

up with the idea for the exhibition. "Migration and space are among the main issues in my interdisciplinary artistic projects," she said. "I worked along a lot of phenomena, stating the fact that migration is always linked to cultural and physical urban space. Migration is not only the movement of people, it is also the movement of spaces. The rural and urban spaces migrants bring with them form the basis of new spaces and places, which in turn are shaped as residents of one space seek to differentiate themselves from those of another. Our cities not only contain many such 'migrated' spaces; the city itself is dynamic, filled with a variety of changing environments. The speed of these movements and transformations has increased during the last twenty five years."

Bürkle quotes Homi Bhabha, a leading scholar in the field of post-colonial studies, in her exhibition text: "For me the importance of hybridity is not to be able to trace two original moments from which the third emerges, rather hybridity to me is the 'third space' which enables other positions to emerge."

"Turkey's biggest diaspora is living and working in Germany," Bürkle told me. "That this diaspora is living and working in Berlin means that we are in constant contact with them in our everyday lives, and there is a big part of Berlin that experiences Turkish culture and lifestyle, and not only in Kreuzberg! Our interviews all took place in Turkey and on location, since the field research focused on the houses in Turkey."

Finding families for the project, documenting and reconstructing their experiences was a lengthy albeit fruitful process. "We found almost all our interviewees on location in Turkey via Visual research," Bürkle said. We talked to the neighbors or the owners directly, got invited to other people they knew, who had living and working experience in German." She added: "I think it was a great experience for them, to tell their stories, how they conceived and built their dream houses. For us it was an experience to hear their stories of which we very often don´t know much and also to have a vision up onto our own German culture seen through a migrants biographies."

"When people move, so do spaces, along with images, cultural practices and lifestyles," the exhibition catalogue informs us. "The study questions how cultural experiences and memories define complex identities within the built environment. Examining closely homes that were designed and often built by the owners themselves, the exhibition aims to establish a typology of architecture of these various socio-spatial implementations. Details in the build of these homes often express expectations about future life in Turkey, impressions from a past spent in Germany, and also translate personal memories from childhood years."

For Bürkle working with the SALT team was a joyful experience. "I should say that the version in SALT pleases me very much," she said, "because it is very clear and well situated and the images float free. Indeed, with our four channel video we wanted the visitors to move in the space and feel obliged to create their spaces instead of behaving like mere spectators. Actually, while seated you get in close touch with the interviewees, almost as you would sit with them in their living rooms."

arkitera.com

23.06.2016 Web

-

“İnsanlarla Birlikte Mekanlar da Göç Ediyor”

Bahar Bayhan
40 dakika önce
97 defa okundu.
4 paylaşım

17 Haziran-31 Temmuz tarihlerinde SALT Galata'da ziyaret edebileceğiniz Göçebe Mekanlar sergisinin araştırma sürecini, projenin yürütücüsü Stefanie Bürkle ile konuştuk.

Berlin Teknik Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde profesör olan Stefanie Bürkle, göçün mekandaki izdüşümüne odaklanan sanat ve araştırma çalışmaları yapan bir sanatçı. SALT Galata'da gösterimde olan Göçebe Mekanlar sergisi Bürkle'nin yürütücülüğünde, Cologne University'de sosyoloji profesörü Erol Yıldız, sanat asistanları Veronika Bökelmann ve Janin Walter, bilim asistanı Fulya Erdem ile öğrenci asistanlar İlkin Akpınar ve Ayşe Dila Ünlü'den oluşan bir araştırma ekibi ile 2012-2015 yıllarında yapılan uzun erimli bir araştırmanın sonuç ürünlerinden biri. Görsel kültürel çalışmalar perspektifinden mekanı tanımlayan proje, sanatsal bir mekan anlayışı ile desteklenen sosyo-mekansal analizleri içeriyor. Bu bağlamda, Almanya'dan kesin dönüş yapan göçmenlerin, iki ülke ve yaşam arasında sıkışmış kültürel değerleri üzerinden Türkiye'de kurdukları mekanlar inceleniyor. Proje kapsamında Türkiye'nin farklı kentlerine dağılan, yaşları 20 ile 85 arasında değişen 37 göçmenle derinlemesine mülakatlar yapılmış ve 132 ev incelenmiş. Gelin bu ilginç projenin detaylarını Stefanie Bürkle'den dinleyelim.

Bahar Bayhan: Almanya'daki göçmen Türkler pek çok araştırmanın konusu olmuştu bu zamana kadar ama siz Almanya'dan Türkiye'ye dönüş yapan göçmenleri araştırıyorsunuz. Biraz çalışmanızdan bahseder misiniz? Bu projeye nasıl karar verdiniz? Amacınız neydi?

Stefanie Bürkle: Her zaman göçün temeli olarak mekan, kentsel mekan ve göçün mekanda kendini nasıl gösterdiği konuları ilgimi çekmiştir. Yani sadece entegrasyon, göç problemlerinden konuşmak değil aslında kentlerde neler olup bittiğini öğrenmek önemli. Eğer mekanı odağa alırsanız insanların aslında gayet iyi entegre olduğunu ve pek çok açıdan pozitif gelişmeler kaydedildiğini, her şeyin kent yaşamına katkı koyduğunu fark edebiliyorsunuz. Mekan, entegrasyonun zaten gerçekleştiğini gösteriyor ve daha sonra bu mekanın bizi yeniden şekillendirdiğini görüyorsunuz. Yani hepimiz bu sürecin bir parçasıyız. Türkiye'ye geldiğimizde, bu insanları izlediğimizde, kendilerini içine doğdukları toplumda nasıl donattıklarını; evler inşa ettiklerini, işler kurduklarını görüyorsunuz. Evler bu donanımın görünen kısmı tabii, bu yüzden evleri incelemek istedik. Binaların çoğunun Almanya'dakilere benzediğini görüyorsunuz ve aynı zamanda Almanlar'a dair de mükemmel bir kavrayış geliştiriyorsunuz. Ama temel olarak bu binalar aslında insanların portresi. Evlerin betimlenmesi, tüm zenginliği göstermek ve sınırların nerede olduğunu, eleştirel bakış açılarını konuşmak için çok ilginç bir yöntemdi.

Saha araştırmanızı merak ediyorum. Mesela kaç kişiyle röportaj yapıldı? Bu insanları nasıl buldunuz? Araştırma kapsamında kaç ev incelendi?

Esasen görsel bir araştırma olarak başladı. Görüşmeleri Almanya'dayken ayarlamamıştık. Daha sonra bir şekilde Facebook üzerinden birkaç kişiyle bağlantı kurmaya başladık. İzmir, İstanbul gibi büyük şehirlere dönen göçmenlerle iletişime geçtik. Bir kişiyle görüşmek için gittiğimiz bir yerde bizi bir başkasına yönlendirdiler. Böyle bir ilişki ağı oluştu. Diğer yandan, ziyaret ettiğimiz yerlerde gözümüze çarpan evlerin göçmenler tarafından inşa edildiğini anlayıp soruşturarak ilerledik.

-

Görsel olarak 1300'ün üzerinde obje taradık, 45 evin içine girdik ve toplamda 37 kişiyle röportaj yaptık.

Haritalama çalışmalarına Adana ilinden örnek

Onlar için kendi evlerini inşa etmenin anlamı ne? Mekanda nasıl özellikler gözlemlediniz?

Örneğin iç mekan çok ilginç, çünkü nesiller arasında fark var. Mesela sergide gösterilen röportajlardan birinde genç bir erkeğin İstanbul'un çok güzel bir mahallesinde yer alan evinin oldukça steril, dünyanın herhangi bir yerinde olabilecek modern bir iç mekanı olduğu görülüyor. Bence bu gençlerin uluslararası yaşam tarzını benimsediğini gösteriyor. Fakat yaşlı olanlar tüm mobilyalarını Almanya'dan getirmiş. Bazısı Almanya'dan tüm eşyalarını yeni alarak gelmiş. Bu aynı zamanda Türkiye'de her şeyin bulunamayacağı bir döneme denk geliyor, bu yüzden her şeyi Almanya'dan getirme düşüncesine girmişler. Fakat bu düşünce yeni nesil için artık geçerli değil, bugün eşyaları değil fikirleri taşıyorsun.

Röportajlarda nasıl bulgular edindiniz? Dönenlerin kültürel kimlikleri hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Sosyolojide "kimlik inşası" diye bir tanımlama vardır. Her kimlik bir şekilde inşa edilmiştir. Bu görüşmelerde ilginç olan, birbirleri arasında paralellikler görülen bu insanlar, yaşadıkları her iki ülkedeki hayatları arasında bağlantı kurmaya çalışıyor. Hayatının büyük bölümünü Almanya'da geçirmişler ama Türk gibi hissetmişler, Türkiye'ye döndüklerinde yaşadıkları hayat ise bir Almanyalı gibi. Bir bakıma uluslararasılaşmada öncü rolü oynuyorlar. Zaten artık tek bir ülkede tek bir yaşam öyküsü yok; eğitim için yurtdışına gidebiliyorsunuz, araştırma için bizim gibi farklı ülkeleri ziyaret edebiliyorsunuz vs.

Sizce mimarlık aracılığıyla neyi taşıyorlar?

Kişisel mimariyi geliştiriyorlar çünkü bir mimara ihtiyaçları yok. Buna "Anonim mimarlık" demek oldukça saçma çünkü bu hayal edebileceğimiz en kişiselleşmiş mimarlık biçimi. Bunu kent planlamaya uyarlarsak enformel yerleşimleri, gecekonduları örnek gösterebiliriz. Bu bir çeşit burjuva temelli, gerçek, orta sınıf mimarisi. Hala mimara ihtiyaç duymuyorlar ve bence bu sebeple bu insanlar oldukça güçlü ve kesinlikle ne istediklerini, neyden hoşlandıklarını çok net biliyorlar. Çoğunun tasarım bilgisi olmamasına rağmen evlerini kendileri projelendiriyorlar.

Sergideki röportaj videolarından birinde evinin planını çizen bir ev sahibini görmüştüm mesela.

Evet... Tasarımcı olmayan insanlarla mekan üzerine konuşmak çok zor çünkü yaptıkları bilinçli değil. Ama insanların plan ve kesit, dışarısı ile içerisi üzerine bakış açıları geliştirdiklerini görüyorsunuz, organizasyonel zekaları olduğunu fark ediyorsunuz.

Yakaladığınız tipolojilerden bahsediyorsunuz. Biraz anlatır mısınız?

Bu evleri gördükten, pek çok resmi inceledikten sonra benzerlikler ve farklılıklar yakaladık. Tipolojiler projenin temeliydi, araştırma sürecinde gelişmedi. Mesela tiplerden biri; başlangıçta bir fikir var, evin neye benzeyeceğine dair bir imaj var, ilerleyen yıllarda bunu takiben inşaatı gerçekleştiriyorlar. Tabii daha fazla parası olan insanlar evlerini daha çabuk tamamlayabiliyor. erel evlerin daha çok, ilk yıl birinci katı, diğer yıl ikinci katı bitirilmek üzere kat kat tamamlandığı görülüyor. Buna katmanlı ev tipolojisi dedik. İdeal bir Alman evi imajına dayanarak kurgulanmış evleri "örnek ev" olarak adlandırdık. Bu, "Almancı" kimliğinin gösterildiği bir tipoloji olarak öne çıkıyor. Diğer bir tipoloji ise "çifte ev". Buradan insanların Alman geleneğini getirdiğini görüyorsunuz, Alman evlerine benzetmeye çalışıyorlar. Diğer yandan yerel iklime oldukça adapte olmuş durumda. Bu evlerde şömine gibi merkezi bir ısıtma sistemi öne çıkıyor, konforlu bir çatı katı ile teras kullanımı görülüyor. Yani Türkiye'deki ile Almanya'daki konut geleneğini birleştiriyorlar.

Katmanlı ev

Örnek ev

-

Çifte ev

Araştırmanızda ortaya çıkan "Göçebe mekan/*migrating space*" kavramını nasıl tarif edersiniz?

Tüm göç konusu insanla ilişkili fakat bu sadece seyahat eden insan trafiği anlamına gelmiyor, insanlar yanında kültürel mekanlarını da getiriyor. Kültürel mekanlar fiziki mekanda kendini gösterebilir. Şunu anlamamız lazım, insan mekanları da seyahat ediyor. Bu bağlamda geri dönenlerin mekanları da geri dönen insanlar aracılığıyla somutlaşıyor. Kültürel mekan, fiziki mekanda kendini bu şekilde gösterebiliyor.

Yapi.com.tr
29.06.2016 Web

Yapi·com·tr
Fibrobeton
yeni nesil güneş kırıcıla
çığır açmaya dev

Haberi Sosyal Medyada Paylaş
Paylaş
Tweetle
G+1 0
E-POSTA YAZDIR

Gurbetçiler Alman Mimarisini Anadolu'ya Taşıdı

Sanatçı Stefanie Bürkle, TU Berlin Mimarlık Enstitüsü'ndeki öğrencileri ile Türkiye'ye dönüş yapmış gurbetçilerin evlerini mercek altına alarak ilginç bir proje gerçekleştirdi.

29 Haz 2016 Tuba Tellioğlu Şeren

Örnek ev, Bartın / Birol Yildirim'in evi ve bahçesi

Anadolu'nun çeşitli şehirlerindeki evleri gezerek, incelemelerde bulunan Stefanie Bürkle ve ekibi bu konutlarda 3 melez tipoloji tespit etti. 132 örneği belgeleyerek katalog haline getiren Bürkle, projesiyle ilgili sorularımızı yanıtladı.

"Göçebe Mekanlar" projesinin ortaya çıkış hikayesinden bahsedebilir misiniz? Sizin için özel bir nedeni var mı?

Bu soruyla sık karşılaşıyorum, Türk kökenli olup olmadığımı soruyorlar. Hayır, Türk kökenine sahip değilim. Göçmen de değilim. Sadece uzun bir süre Fransa'da yaşadım. Bu nedenle doğup büyüdüğünüz yerden ayrılıp farklı bir ülkede yaşamaya başlamanın nasıl bir duygu olduğunu çok iyi biliyorum. Eve her dönüşünüzde burada her şeyin daha iyi olduğunu düşünürsünüz. Bu imge her zaman sizinledir ve onu gittiğiniz her yere yanınızda taşırsınız. Bu fikir bir süreliğine size yardımcı olur. Sonra geri dönersiniz ve bu imgenin aslında gerçeklerle örtüşmediğini görürsünüz. Bu müthiş bir hayalkırıklığı yaşamanıza yol açar. Yaşamın hayal ettiğinizden daha farklı olduğunu görürsünüz çünkü zaman içinde her şey değişmiştir, hiçbir şey bıraktığınız gibi kalmamıştır. Bu gidişler ve geri dönüşler sonrasında, hafızanızda kalan sabit imgeler ve toplumsal değişimler yaşam tarzınızla çarpışmaya başlar. Bunu bizzat deneyimlediğimi söyleyebilirim. Ancak Türk işçilerinin yaşadığı deneyim kadar marjinal değil benimki.

BÖLÜM SPONSORU
novawood
INTERIORS & EXTERIORS
novawood

İLİŞKİLİ HABERLER

İş Kazalarında 'Göçmen İşçi'...

Gurbetçiler Türkiye'deki Evleri...

Gurbetçilere Tapu İşlemlerinde Kolaylık
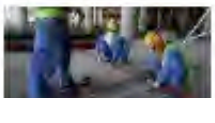

-

Stefanie Bürkle

Göçün kentsel mekanı ve yeri nasıl şekillendirdiği üzerine düşünmeyi her zaman ilgi çekici buldum. Berlin'de ve öncesinde Paris'te yaşarken bu konular üzerine araştırma yapıyordum. Berlin ve Paris çokkültürlü kentler. Ama Türk diasporasının çoğunluğu Almanya'da, özellikle de Berlin'de yaşıyor. Ayrıca duvarın yıkılmasından sonra Berlin, Asya'dan, Vietnam'dan da büyük bir göç aldı. Bu tamamıyla Doğu ile Batı'yı yan yana getirdi. O sıralarda Almanya'nın yaşadığı sorunları göçmenlerin gözüyle ele alma fikri çok ilginç geliyordu bana. Çünkü onlar her şeyi çok daha açık ve net görüyorlardı. Bu konuyla ilgili daha önce birçok farklı proje yaptım. Bir proje diğer bir projenin ortaya çıkması için gerekli zemini hazırlıyor. Biri diğerini doğuruyor da diyebiliriz.

"Göçebe Mekanlar" da daha önce yapmış olduğum "Place Making" projesi neticesinde doğdu. Duvarın yıkılışının 20. yılı nedeniyle Berlin'de yaşayan Vietnam, Türk, Polonya ve Rus kökenli göçmenlerin duvarın yıkılmasından önce ve sonra Berlin'i nasıl algıladıklarıyla ilgili bir çalışma yapmıştım. Duvarın yıkılmasında odak noktası hep Almanlar'dı. Bu projeyle "Şimdi biraz da olaya göçmenler tarafından bakalım" demek istemiştik. Herkesin ilginç bulduğu bir çalışma olmuştu. Söyleşiler sırasında göçmenlerin tüm paralarını, kendi ülkelerinde yer alan evin inşasına yatırdıklarını öğrendik. Bu, kendilerini ait hissettikleri yere bağlayan bir amaçtı. Başlangıçta sadece bir yazlık ev olarak düşünülen bu yapılar sonrasında yaz-kış kullanılabilecek büyük projelere dönüşüyordu. Bu bana çok ilginç gelmişti. Çünkü biz Almanlar onların Türkiye'deki yaşantılarıyla ilgili hiçbir şey bilmiyorduk.

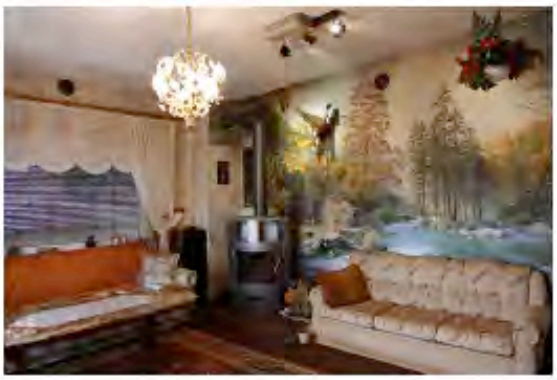

Kalmak ve Kayseri / Kasım Yazar'ın oturma odası

Bu projenin SALT'ta sergileniyor olmasından ve Türklerle buluşmasından memnuniyet duyuyorum. Burada konuya çok daha farklı yönlerden yaklaşılabilir. Almanya'da, Türkler'in bizden neleri alıp kendi yaşamalarına dahil ettiklerine dair çok az şey biliyoruz. "Almanya'daki hangi şeyler'in iyi olduğunu, kendilerine iyi geleceğini düşünüyor ve neleri yanlarında alıp ülkelerine götürüyorlar?" Bu soruya yanıt aramak iki farklı kültürün birbirini daha iyi anlaması adına bir farkındalık yaratabilir.

Projenin en zor yanı neydi?

Bu projeyi Almanya'dan organize edip devam ettiremeyeceğimizi fark etmek işin en zor kısmıydı aslında. Bu şekilde gerekli bilgileri ulaşamıyorduk. İnsanlar Almanya'dayken Türkiye'deki evleriyle ilgili bilgi vermek istemiyordu. Ama yazın Türkiye'ye geldikten sonra iş değişti. Evlerini yerinde ziyaret ettiğimizde herkes çok mutlu oldu, bizi evlerine davet ettiler. En önemlisi bizimle tüm hikayelerini paylaştılar. Belki de yaşadıkları süreci o güne dek çocukları dışında kimseyle paylaşmamışlardı.

"Bu evler sahiplerinin kimlikleriyle şekillenen birer heykel"

'Melez Mekanlar' ve 'Üçüncü Mekan' tanımını kullanıyorsunuz. Bu terimler tam olarak ne anlama geliyor?

İnsanlar, genellikle Almanya'dayken kendini daha bir Türk gibi, Türkiye'deyken de bir Alman gibi hissettiklerini dile getiriyorlar. Bu aslında "Burada değilim ama orada da değilim" anlamına geliyor. Üçüncü mekan işte bu aradaki duyguyu tanımlıyor. Bu aslında onların kimliklerini de tanımlayan bir olgu. Onları artık ne tamamıyla Türk, ne de tamamıyla Alman olarak tanımlayabiliriz… Bu ikisinden de farklı, yeni bir kimliğe sahipler. Bu çok önemli bir konu. Sosyolojik olarak bu yeni kimliği tanımlamak gerçekten zor. Biz buna 'kimliğin inşası' diyoruz. Burada aslında sadece sosyolojik bir inşadan değil; gerçek, fiziki bir inşadan, mimarlıktan da bahsediyoruz. Başlangıçta söylediğim gibi biz insanların portrelerini değil, evlerinin portrelerini çiziyoruz. Çünkü evler zaten onların yaşamları, kendi portreleri hakkında da birçok veri sunuyor. Dolayısıyla bu mekanların hepsini melez olarak adlandırabiliriz. Çünkü %100 'bu' ya da %100 'şu' şeklinde tanımlanamıyorlar. Ev sahipleri bu evleri inşa ederken kendi inşa edilmiş kimliklerinin izini sürüyorlar. Bu evler onların kimlikleriyle şekillenen birer heykel.

Örnek ev, Kayseri / Ali'nin evi

Bir yere ait olma hissini dışavuran en önemli mimari unsurlar nelerdi? Ya da bu yeni kimliği yansıtan en belirgin örnekler...

Erkekler ve kadınlar arasında önemli farklılıklar vardı. Örneğin, Almanya'da sıkı şartlarda çalışmaya alışmış, tüm yaşamını çalışmaya adamış olan erkekler, Türkiye'ye dönüp emekli olduktan sonra mutlaka bir şeylerle ilgilenmeleri gerektiğini düşünüyorlardı. Diğer emekli Türk erkekleri gibi kahvede oturmak onlara iyi gelmiyordu. Almanya'da aktif bir yaşamları vardı ve bu aktif yaşamı Türkiye'de de sürdürmek istiyorlardı. Bu nedenle de kendilerini evlerinin inşasına adıyor ve evdeki çeşitli yenileme ve tadilat işlemleriyle uğraşıyorlardı. Bu şekilde kendilerini yeniden canlı hissediyorlardı. Bir de evlerinde mutlaka kendilerine özel bir mekan yaratıyorlardı. Bu kimi zaman bir hobi odası, garaj ya da atölye oluyordu. Bir de en önemlisi bahçeyle uğraşmaya başlıyorlardı. Bahçe hem meyve ve sebze ektikleri hem de boş zamanlarını geçirdikleri çok özel bir mekan... Bu aslında yaşını almış tipik bir Alman'ın yaşam tarzını yansıtıyor. Bu erkekler aynı zamanda eşlerine ev işlerinde de yardım ediyorlar. Bu, Türk erkekleri arasında pek yaygın olan bir davranış değil. Kadınlarsa hayatlarından memnunlardı. Hayallerindeki büyük eve kavuşmuşlardı. Evin erkeği, "Banyonun çok daha büyük olmasını istiyordu, bu nedenle biraz mutsuz" diye espri yapıyordu örneğin. Hepsi genellikle yerel işçilerle aralarında bir tür iletişim problemi yaşıyordu. İşçiler onların ne

Yapi.com.tr
29.06.2016 Web

istediğini tam olarak anlayamıyordu.

Göçebe Mekanlar sergisinin bir görünümü

Proje sürecinde yaşadığınız, bizimle paylaşabileceğiniz ilginç bir anekdot var mı?

Bu aslında son derece özel bir anekdot ama paylaşmak güzel olabilir. Yaşları nedeniyle artık Almanya'ya gidip gelemeyen bir çifte ilgili. Binanın büyük bir bölümü 70'li ve 80'li yıllarda inşa edilmişti. Bu dönemde her şeyi Almanya'dan getirmişler. Şu anda Türkiye'de her şeyi bulmak mümkün, ama o yıllarda değildi. Bu nedenle her şeyi Almanya'dan getirmişti çift. Detarjanlar bile Almanya'dan gelmişti. Bu ev benim çocukluğumun müzesiydi adeta. Her şey bana çocukluğumu hatırlatıyordu. Masalar, sandalyeler, banyonun görünümü, mutfak eşyaları, salondaki duvar kağıdı her şey çocukluğumu geçirdiğim yıllara aitti. İçindeki eşyalarla birlikte bu ev, tipik bir orta sınıf Alman ailesinin o yıllardaki evinin birebir kopyasıydı. Bu objelere, eşyalara ya da öğelere artık hiçbir Alman evinde rastlayamazsınız.

Yani birden çocukluğunuzla karşı karşıya kaldınız bu evde?

Evet, aynen öyle oldu. Bu beni çok duygulandırdı. Bazı projelerde böyle dokunaklı şeyler yaşayabiliyorsunuz. Eğer bir projeye kalpten inanırsanız, fikir içinizden çıkıp geldiğinde ilginç şeyler oluyor. Bu sadece bir araştırma projesi ama kendi içinde sanatsal bir yanı da taşıyor.

Bu projeyi şu anda yaşadığımız göç sorunuyla ilişkilendirmek mümkün mü? Bu çalışma yer değiştiren insanların psikolojisi ve dönüşüme uğrayan alışkanlıkları hakkında ipucu verebilir mi bize? Yaşamlarını ve belki de kimliklerini arkada bırakmak zorunda kalan insanlara ne oluyor?

Öncelikle kimse kimliğini arkada filan bırakmıyor. Bu kesin. Göçebe Mekanlar'ın asıl vurgulamak istediği de bu: Bir yerden bir yere göç eden aslında sadece insanlar değil, onlarla birlikte kültürler, dinler, yaşam tarzları, kimlikler da göç ediyor. Bu nedenle göç eden insanların kendi kimliklerini yansıtabilecekleri mekanlar yaratmalarına olanak tanımalıyız. Bu bir dükkan açmak ya da kendine ait bir yaşam alanı yaratmak olabilir. Bu onların kendilerini daha iyi hissetmelerini ve yeni kültüre daha iyi bir biçimde entegre olmalarını sağlayacaktır. Entegre olmak, asimile olmak demek değildir. Herkesin kendi kimliğini ifade etmesine olanak tanıyacak özgür alanlar yaratmaktan bahsediyorum.

"Göçebe Mekanlar" sergisinin detayları için tıklayınız.

İstanbul Art News

01.07.2016

Magazine

Taklit ve Tekrar: Göçebe Mekânlar

SALT Galata'daki "Göçebe Mekanlar" sergisi, çift yönlü göç hareketlerini, insanların beraberlerinde getirdikleri mekânsal tercihler ve bu tercihler üzerinden şekillenen kimlik dinamikleri ile ele alıyor. Sergide ziyaretçiler, Almanya'ya çalışmak için gitmiş ve bir süre sonra biriktirdikleri para ile Türkiye'de yaptırdığı eve ya da evlere yerleşmiş ailelerin misafiri oluyor.

Kayseri'de bir sebze bahçesi ©Stefanie Bürkle/VG Bild-Kunst, Bonn, 2016

YURTSUZ OBJELER

Stefanie Bürkle'nin "örnek ev" olarak kategorize ettiği, tamamen Alman usulü izlenerek (daha doğrusu, bu usül ne olarak algılanıyorsa, bu anlayışın gözettiği biçimlerle) inşa edilmiş ve tadilat görmüş evlerde bile, obje ve imgelerin yersiz-yurtsuzluğu kendini belli ediyor.

GÖKCAN DEMİRKAZIK

Ev, bir peyzajdan da daha çok
"zihinsel bir vaziyet"tir
ve sadece dışından bir izlenim bile
mahremiyete dair bir fikir verir.
– Gaston Bachelard,
Mekânın Poetikası

"Ofen… şey, neydi onun ismi… Kamin!" Gülnur Mutlu'nun hatırlamaya çalıştığı sözcük "şömine"nin Almancası. Hantepe Sitesi'ndeki yazlık evine yaptıracağı şömineden bahsediyor (çünkü, kızı Çiçek aksansız Almancası ile açıklıyor, Marmara Bölgesi'nde kışın kar bile yağar). İki katlı evlerin olduğu sitede, Gülnur Hanım, Nordstemmen'de yaşadığı evi örnek alarak, yazlığına tavanı ahşap döşemeli, üçgen bir üçüncü kat çıkmış. Antalya'da yılın geri kalanı boyunca oturduğu apartman dairesine gelince, Almanya'dan ilk geldiğinde beraber duvarlarını kapladığı ve on seneyi beraber geçirdiği çiftlik evi manzaralı duvar kağıtlarını özlüyor. Bugün evin duvarları—benim Türkiye'de başka hiçbir evde görmediğim—bir misket yeşili.

Gülnur ve Çiçek Mutlu'nun evleri ve evlerine dair hikâyeleri 17 Haziran'da SALT Galata'da açılan Göçebe Mekânlar sergisi kapsamında ziyaretçilere sunulan tanıklıklardan yalnızca biri. Sanatçı ve akademisyen Stefanie Bürkle'nin Berlin Teknik Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nden bir ekiple üç senelik araştırmalarının ürünü olan bu sergi ve sergiye eşlik eden kitap, 1961'de Türkiye-Almanya arasında yapılan İşgücü Anlaşması sonrasında, Almanya'ya yerleşen Türkiyeli nüfusunun genellikle en az bir on yıl sonra Türkiye'de yaptırdığı evlere ve bu evlerin iç mekânlarına odaklanıyor. İlk defa Berlin'deki Haus der Kulturen der Welt'te (Dünya Kültürleri Evi) ziyarete açılan sergi, SALT Galata'ya uyarlanmış; bir anlamda, Türkiye'deki kapsamlı araştırma süreci göz önünde bulundurulduğunda, serginin kendisi de aynı göç rotasını izliyor.

Göçebe Mekânlar, Bürkle'nin araştırma-odaklı sanat pratiğinin evrimindeki son halka olarak görülebilir. İlk defa İtalyan göçmenlerin Almanya'nın dört bir yanında açtığı "Venezia" adlı dondurma dükkânlarının (Venezia-Eiskaffee) belgeleyerek göçmen topluluklarla çalışmaya başlayan Bürkle için, Almanya-Türkiye ekseninde gelişen bu projenin kişisel bir boyutu da var: Göçebe Mekânlar için Kayseri'de ziyaret ettiği bir evin "âdeta (kendi) çocukluğu(nun) bir müzesi" olduğunu söylemekten kaçınmıyor. Her şeyin şefkatle korunduğu ve "Almanya'nın 80'lerdeki hayallerine" hapsolmuş bu ve bunun gibi mekânlar, zaman-mekân düzlemlerini birbirleriyle çakıştırıp, boşluk ve kaymalara izin verdiğinden dolayı Bürkle'nin ilgisini çekiyor. Evler her zaman birer zaman kapsülü gibi bir dönemin Almanyası'nı yansıtmayabiliyor: Konya'daki bir örnekte, Ali Sevinç'in Almanya'da çizip, eşinden inşa etmesini istediği bir evle karşılaşıyoruz. Evin oturma odasında uzun süren bir "hem koltuk hem yer minderi" devrinden sonra, Almanya'da doğup büyüyen bir oğulun da dahil olduğu ev halkı herkesin sadece minderde otturarak daha rahat edeceğine karar veriyor.

Bürkle'nin ve ekibinin derdi, insanlarla beraber göç eden objelerin, mekânsal form ve pratiklerin nasıl bir mekân algısı ortaya koyduğu ve bu algının, algı sahiplerinin kimlikleriyle beraber nasıl şekillendiği. (Bürkle, Almanya'dan Türkiye'ye dönen göçmenlerden kitapta şöyle bahsediyor: "Mekânsal algı ve imgeleri değişmiştir ve bunları kendileriyle beraber getirirler, evlerinin içine ve evlerinin aracılığıyla.") Algı-kimlik ilişkisi çift yönlü olduğu için, Bürkle bu mimari biçimine "homonim (eşsesli) mimari" (homony-

Kayseri'de örnek ev; çatı katıyla dikkat çekiyor. ©Stefanie Bürkle/VG Bild-Kunst, Bonn, 2016

mous architecture) adını vermiş. Bir yandan, vaka havuzlarına hiçbir mimar ve inşaat mühendisini dâhil etmemiş olmamaları, algı ve kimlik arasında ne kadar "doğal" ve hatta "eşsesli" bir ilişki kurulabileceği konusunda şüpheye düşürse de, Göçebe Mekânlar "yeniden konumlandırmalar, mekânsal dönüşümler ve arzu imgeleriyle" öncülü olmayan, az veya çok melez yaşam alanlarının ortaya çıkışını net bir biçimde ortaya koyuyor.

Kimlik mimarisini/mimarinin kimliğini irdeleyebilmek için arzu dinamiklerini çözümlemek gerekir; yoksa ilk bakışta Göçebe Mekânlar'daki evler, mimari birer "folly"den farksız, irrasyonel yapılar olarak görülecektir. Homi Bhabha, arzunun—arzu, burada çoğuldur—özellikle ötekileşmiş kimliklere biçim verişini incelediği kitabı The Location of Culture'da (Kültürün Konumu), benze(ş)mek ve taklit konusunda ilk Jacques Lacan'ı alıntılar: Lacan'a göre, taklit (mimicry), cephede kamuflaj nasıl kullanılıyorsa, "arka plânla bir bütün olmak için değil, karışmış bir arka plâna karışarak dahil olmayı" gerektirir. Bu durumda, Bhabha için "taklit, ironik bir tavizi temsil eder"; çünkü "sömürgenin taklitçiliği, ıslah olmuş, tanınabilir bir Öteki için olan arzudur" ve bu "Öteki" diğerleriyle aynı olmaya çok yaklaşmış ama olamamış bir "farklılık öznesi" olarak ortaya çıkar. (Bhabha, 122)

Stefanie Bürkle'nin "örnek ev" olarak kategorize ettiği, tamamen Alman usulü izlenerek (daha doğrusu, bu usul ne olarak algılanıyorsa, bu anlayışın gözettiği biçimlerle) inşa edilmiş ve tadilat görmüş evlerde bile, obje ve imgelerin yersiz-yurtsuzluğu kendini belli ediyor. Bunun bir nedeni de, tabii ki, yine bu evlerin, projedeki diğer evlere nazaran, "taklit" eyleminin daha yoğun yaşandığı yerler olması. Bir yandan, böyle evlerde Almanya'dan gelen bir çok eşya, Gülnur Hanım örneğinde olduğu gibi, sahibinin "hayatıyla iç içe geçmiş" ve bu yüzden biriciklik taşıyor olsa da, Antalya'daki bir apartman dairesinde duvara asılan karlı çiftlik yapbozları, yıl boyunca Noel süslemelerinin rafa kaldırılmaması, orijinal bir taklitçi tahayyülün etkin olduğuna işaret ediyor.

Güçlü olanla, hayallerini gerçekleştirmesine ön ayak olanla (Almanya) beraber kendini konumlandırma isteğinin böyle noktalarda iyice cisimleştiğini söylemek bana aşırı gelse de, "ıslah olmuş [ancak] tanınabilir bir Öteki" olarak Türkiye'de inşa ettiği ev, kendisinin Almanya'ya gidişi ve daha önce benzerini görmediği bir eve "yabancı" objeler kabul etmesiyle yön değiştiren kimlik inşası ile su götürmez bir paralellik taşıyor. Almanlaşmış bir Türk'ün, Türkiye'de kendine kurduğu "Alman" yuva, Homi Bhabha'nın taklit ve temsil üzerine yazdıklarını doğrular nitelikte: "Taklit (mimicry) ve benzeyiş (mimesis) arasında ortaya çıkan, tarihin anıtsallığını öteleyen bir temsil biçimi, bir yazındır. . . Taklit, yeniden sunmaktan (re-presents) çok, tekrarlar (repeats)." (Bhabha, 125)

Her ne kadar Gülnur Mutlu'nun imgelemini yeniden üretmek ve mekânlara yaymaktaki ustalığı, Bhabha'nın önerisinin ikinci kısmına dair soru işaretleri uyandırsa da (yani bütün bunların bilinçli birer yorum, yeniden sunum olması ihtimalini gündeme getirse de), aslında hiç var olmamış bir arılık hâlini yeniden üretmeye çalışıyor olması, "örnek ev" inşa edenlerin "tekrar" etme eylemine sıkışmışlıklarını tanımlıyor. Göçebe Mekânlar'da Aby Warburg'un Mnemosyne Atlas'ında olduğu gibi, (Eral Yıldız'ın "uluslarötesiciliğin öncüleri/pioneers of transnationalism" olarak adlandırdığı) Almanya'nın Türkiyeli "misafir işçilerinin" nasıl biçimleri bağlamdan bağlama taşıdığı ayırt edilebiliyor. Taklit ve tekrar çoğu zaman baş rolü oynasa da, bellek-mekânlara dönüşmüş evlerin içleri, küreselleşmenin vites değiştirdiği günümüzde, yine de başka bir dünya mümkün dedirtiyor. ❦

Kayseri'de bir ev ©Stefanie Bürkle/VG Bild-Kunst, Bonn, 2016

Karadeni kıyısı ©Stefanie Bürkle/VG Bild-Kunst, Bonn, 2016

İç Anadolu'da bir oturma odası ©Stefanie Bürkle/VG Bild-Kunst, Bonn, 2016

■ Göçebe Mekânlar: Göç Bağlamında Mimarlık ve Kimlik, Türkiye- Almanya SALT Galata; 31 Temmuz'a kadar.

Milliyet Sanat

01.07.2016 Magazine

Kızılca'dan örnek bir ev.

Kayseri'den, Kasım Yazar'ın oturma odası.

Almanya'dan Türkiye'ye melez mekânlar

Salt Galata'nın yeni sergisi "Göçebe Mekânlar" Almanya'dan Türkiye'ye 'kesin dönüş' yapmış işçilerin Türkiye'de inşa ettiği evlerdeki Alman konutlarının etkisini, anıları ve kültürü araştırıyor.

Sergiden bir yerleştirme görüntüsü.

Milliyet Sanat

01.07.2016 Magazine

-

YAĞMUR YILDIRIM
yagmuryildirim@yandex.com

Burada hep özlemini çektiğimiz şey, kiremitli çatılardı. Türkiye'de çatılar dümdüz. Annem kiremitleri Almanya'dan getirdi, elbette. Sitedeki evlerin hepsi birbirine benziyor ama hiçbirinin iç mimarisi bizimki gibi değil. Hepsi iki katlı ama, bizimkine bir kat daha ekledik, tıpkı Almanya'daki evimiz gibi. Giriş kapısını da Almanya'ya göre yeniden yaptırdık. Güzel bir kapı. Aynen böyle görünüyor." Salt Galata'da açılan "Göçebe Mekânlar: Göç Bağlamında Mimarlık ve Kimlik, Türkiye-Almanya" sergisinde, Çiçek ve annesi Gülnur Mutlu, Çanakkale'deki yeni evlerini çizerken geride bıraktıkları Almanya'daki hayatlarını böyle anlatıyor.

Konuk işçiler üzerine 2014 yılında başlattığı araştırmayı yürüten sergi ekibinden mimar ve antropolog Aylin Yıldırım Tschoepe, Türkiye'ye yerleşmenin ertesinde göçmenlerin, idealize edilen, hatırlanan ya da hayal edilen 'ev' ile Türkiye'nin hızla değişen kentsel ve sosyokültürel peyzajı arasında bir uçurumla yüzleştiklerini belirtiyor. Ona göre bu uçurumda Almanya'dan geri dönen işçiler, ötekileşme ile bir tür mücadele yöntemi yaratıyor. Onlar için geri döndükleri topluluğa, kimliklerinin ve hafızalarının bir parçası olarak yeniden eklemlenme güdüsü söz konusu oluyor. Böylece hayali olan ve maddeleşmiş olan arasında, melez ve diasporik mekânlar yaratılıyor. Yıldırım Tschoepe'ye göre bu melezlik, iki farklı durumun ve koşulun birbirine karışma hâlinden ziyade iki durumdan da farklı olan, bir üçüncü ve yeni durumu ifade ediyor.

Almanya'dan Türkiye'ye dönüp yerleşen konuk işçilerin, inşa ettikleri konutlarını mekânsal olarak irdeleyen "Göçebe Mekânlar: Göç Bağlamında Mimarlık ve Kimlik, Türkiye-Almanya" sergisi, bir sanatçılar ve akademik araştırmacılar grubunun, dört yılı aşkın süren çalışmalarının bir çıktısı. Sanatçı Stefanie Bürkle'nin ekibi ve TU Berlin Mimarlık Enstitüsü'ndeki öğrencileri ile birlikte, Türkiye'de 20 bölgeye gerçekleştirdikleri sekiz saha gezisinden toplam 132 konuta ve toplu konuta dair incelemeleri, SALT Galata'daki yerleştirme bünyesinde sergileniyor. Proje kapsamında "vaka çalışması" niteliğindeki, 23 konutun ve 14 toplu konutun ekipçe gerçekleştirilen belgelemeleri ve mülk sahipleri ile görüşmelerin kayıtları izleyiciye sunuluyor. Farklı yaşlardan, cinsiyetlerden, şehirlerden konuk işçiler ve aileleri ile yapılan görüşmelerde, çizimler ve konuşmalar ile eski ve yeni evler, bu evlerdeki hayatlar anlatılıyor. Almanya'da uzun süre ve genellikle asgari barınma koşullarında yaşadıktan sonra, Türkiye'de arsa sahibi olarak geniş bir ailenin yaşayabileceği bir 'ev' yapma fikrinin güçlü etkisi, konuşmaların genelinde izlenebiliyor. Söyleşilerde, geri dönerek

Bartın, Birol Yıldırım'ın evi ve bahçesi.

ev inşa etme motivasyonu olarak sıkça, sosyal ve ekonomik başarıların bir ifadesi ve entegre olma isteği vurgulanıyor.

MİMARSIZ MİMARLIKLAR

Evleri 'okunabilir' hâle getirenin, mimarsız mimarlıkları olduğu rahatça söylenebilir. Farklı ideal modeller ve mekân kavrayışları bu yapılarda bilinçli ya da bilinçsiz olarak dışa vuruluyor. Bürkle ile ekibi, yaratıcılarının çocukluk anıları, diaspora deneyimleri ve gelecek tahayyülleri ile vücut bulan bu mimariyi 'transtopya'lar, hareket ile şekillenen dünyalarda parçalı olarak gerçekleştirilen ütopyalar olarak açıklıyor. Bürkle'ye göre, "Dönüş yapan göçmenlerin evleri, diğer binalar ve çevreleri içinde dikkat çekiyor; bu yalnızca yapıların boyutlarından kaynaklanmıyor. Yapılarda mimarinin bizzat kendisi, farklı kültürel özelliklerin nakledicisine dönüşüyor. Bu evler bir yandan, kültürler ötesi mekânlarda var edilmişlerdir; öte yandansa, memleketlerine geri dönen göçmenlerin geleneksel mimarlıkları olarak görülebilirler. Buradaki 'geleneksel', soyut kültürel kimliğin geleneksel algısından ziyade, kimliğin dahil edildiği çağdaş bir kendini yerelleştirme kavramını ifade ediyor. Türkiye'ye dönen misafirlerin inşa ettikleri evler, yerel, bölgesel ve yerel ötesi 'lehçe'lerinde kendi özel 'dil'lerini konuşuyorlar." Evlerin 'lehçe'lerini araştıran Bürkle ve ekibi, ele aldıkları 132 konut örneği üzerinden üç tipoloji ortaya koyuyor; 'örnek ev', 'çifte ev' ve 'katmanlı ev'. Örnek ev temsili işlev taşıyan, Almanya imgeleriyle inşa edilmiş bir 'kabuk' iken, çifte ev Almanya'ya ve Türkiye'ye özgü mimari unsurları birleştiren, biçim ve tasarım olarak iki katmandan oluşuyor. Katmanlı ev ise, çok çeşitli üslup ve malzemelerden, sürekli bir uyarlama ve ekleme ile inşa ediliyor.

Bu sergiyle birlikte düşünülebilecek bir etkinlik, Almanya'da yaşayan Türkiyeli işçilerin kimliklerinin mekân üretimi üzerinden bir başka incelemesi ise Venedik'teki Almanya Pavyonu'nda gerçekleşiyor. Devam etmekte olan 15. Mimarlık Bienali kapsamındaki "Making Heimat. Germany, Arrival Country" (Yurt Yapmak: Almaya, Varış Ülkesi) sergisi göçü ve göçmenliği, 'konut', 'ev', 'yurt' kavramları ile birlikte irdeliyor. İkinci Dünya Savaşı'ndan beri en büyük göç hareketinin yaşandığı bugünün hızla küreselleşen dünyasında, 'ev' tartışmalarının sürekliliği ümidi ile. MS

Salt Galata / (0212) 334 22 00 / Bitiş tarihi: 31 Temmuz 2016

Yenisafak.com.tr

03.07.2016 Web

-

YENİ ŞAFAK PAZAR EKİ

Dışı Alman içi Türk

SALT Galata'nın yeni sergisi "Göçebe Mekanlar" Almanya'dan yurda kesin dönüş yapan gurbetçilerin Türkiye'de inşa ettiği evlere odaklandı. Kayseri, Bartın, Mersin başta olmak üzere 132 haneye ulaşan Alman profesör Stefanie Brükle, ev sakinleriyle görüştü. Evler tipik Alman yapısına sahip olsa da hane içleri Türk motifleriyle dolu. Bu da Türkler'in her iki kültürün arasında kalma serüvenin bir yansıması.

Seray Şahinler • 04:00 Temmuz 03, 2016 • Yeni Şafak

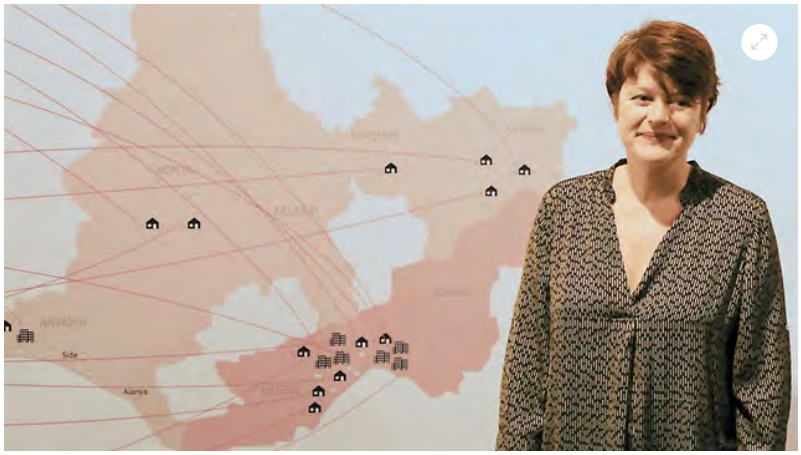

1960'larda başlayan serüvenle birlikte Türkiye'nin dört bir yanından Almanya'ya işçi göçü başladı. İlk gidenler, gurbeti iliklerini kadar hisseden kuşak oldu. Bu kuşağın çocukları da Almanya'da doğdu, orada eğitim aldı ve evlendi. Şimdi ise 3'üncü hatta 4'üncü kuşak hala daha Almanya'daki gurbet hayatını sürüyor. Elbette Türkiye'ye aidiyet duygusu çok güçlü olsa da kendilerini ne oraya ne buraya ait hissettiklerini her fırsatta söylüyorlar. İlk kuşak görevini tamamladı ve bir çoğu emekli olduktan sonra Türkiye'ye geri döndü, ikinci kuşaktan da hala çalışanlar var. Bu iki kuşak yavaş yavaş yılın belli bir bölümünü geçirmek üzere memleketlerinde yeni evler inşa ediyor

Yorum

Siz ne düşünüyorsunuz?

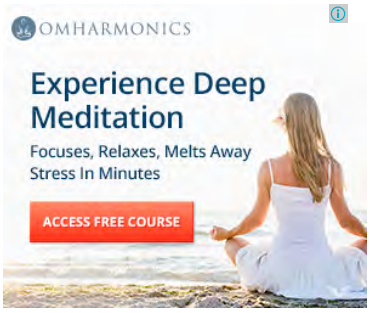

Bu ateş dünyayı yakar 1

Kuzey Afrikalı mültecilerin kaçak bir gemiyle İtalya'nın Lampedusa adasına sığınmalarını konu eden Altın Ayı ödüllü belgesel 'Denizdeki Ateş', o gece ..

-

130 GURBETÇİNİN HARMANI

Özgün projelere imza atan SALT, bu yapıların peşine düştü. Berlin Teknik Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde profesör Stefanie Brükle ve öğrencileri, Türkiye'ye kesin dönüş yapan ailelerin inşa ettiği veya yenilediği ev ve apartman dairelerini araştırdı. Proje kapsamında 130 aileye ulaşıldı. 32 aileyle kapsamlı röportaj yapıldı. Bu örnekler belgelenerek bir katalog oluşturuldu. Araştırmaya göre, "örnek ev"in yoruma kapalı, ideal bir Kuzey Avrupa evi imgesine dayandığı "çifte ev"in Almanya'daki konut mimarisi ile Türkiye'deki yerel geleneği eşit şekilde bir araya getirdiği; "katmanlı ev"in ise, bir başlangıç birimi üzerine çeşitli üslup ve malzemelerde yapılan eklerle uzun dönemde inşa edildiği belirlendi. Üç yıllık araştırmanın sonunda Türkiye'ye dönüş yapan "Gurbetçilerin" veya "Almancıların" yaşamlarıyla ürettikleri mekânlar, video, harita ve görselleri içeren bir enstalasyon olarak SALT Galata'da sunuldu. Sergide, gurbetçlierin Türkiye'de bir "Deutschlander-Almanyalı" olarak yaşama bağlamında temellendiği üzerinde duruluyor.

HAMBURG'TAN KAYSERİ'YE

Sergide Berlin'den Kayseri'ye, Hannover'den Bartın'a, Hamburg'tan Ankara'ya uzanan yapılar gözler önüne seriliyor. Görünüş olarak Kuzey Avrupa mimarisini andıran yapıların içlerinin ise büyük ölçüde tipik bir Türk evi izleri taşıdığını görüyoruz. Bu da arada kalmışlığın, yapı-kimlik alanında dahi çok açık bir örneği. Alman konut tipinde oturma odası şeklinde inşa edilen mekanlar Türk tipi salon tasarımıyla düzenleniyor.

132 evi arastıran Stefanie Brükle ile calısması hakkında konustuk. Prof.

EŞYALARI ELE VERİYOR

Türkiye'de evlere konuk olan Brükle, tanık olduklarının projeyi nasıl şekillendirdiğini şu sözlerle anlatıyor: “Röportaj yaptığımız kişileri tanımıyorduk. Kendi gözlemlerimizle "bu Almanya'dan gelmiş biri olabilir çünkü evi Alman evine benziyor" dediğimizi kişileri bulduk. Evlere uğradık. Komşulara sorduk. Projeye ilk başladığımız zaman evlerin dışına bakacağımı düşünmüştüm. Sergide de önemli olan evlere bakıp insanların profilini çıkarmaktı. Binalardan hikaye çıkarmayı amaçladık. Fakat insanlarla konuşmaya başladığımızda bizi mutlaka içeri davet ettiler. İçeriye baktığımızda objelerden bahsetmek istediler. Tek tek incelediğimiz zaman hepsi evin çok fazla Alman göründüğünü vurgulamak istiyor. Halbuki bunları Almanya'da gösterseniz çok farklı tepki alırsınız. Objeler insanlara göre de değişiyor. Bir evde parça parça bir sehpa gördük. Bu tipik bir Alman sehpası. Eve baktığımızda özellikle ilk giden kuşağa ait olduğu çok belli. Evin içinde rahat olma hali burası için de orası için de aynı.”

Erkekler çalışıyor

Brükle şöyle devam ediyor: “Orada da burada da rahat olmayı istediklerini görüyoruz. Evlerin bazıları tam bir Türk salonu. Genç yaşta Türkiye'ye dönmüş olanlardan tasarımlarda objeler çok belirgin. Biz, bir salon değil, nerede yaşadığını gösteren bir oturma odası yapmak istiyoruz. Türkiye'de

Taraf.com.tr

04.07.2016 Web

-

Taraf

MEKÂNLAR GÖÇTÜĞÜNDE...

4 Temmuz 2016 00:02 Kategori:Her Taraf

Tweetle 1 Paylaş G+1 0 Share

KAHRAMAN ÇAYIRLI*/ Salt Galata'da, 31 Temmuz'a kadar "Göçebe Mekânlar" var. Mekânların da nesneler gibi nasıl göç ettiğine dair muazzam bir iş.

Dünya, uzun zamandır bir göçler, göçmeler dünyası artık. Ama siyasi, ama ekonomik sebeplerle insanlar oradan oraya taşınıyor. Tabii insanlarla birlikte göç eden bir sosyoloji de var. Hayat tarzları, diller vb. pek çok pratik aynı zaman zarfında göç ediyor. Mekânlar da.

Salt Galata'da, 31 Temmuz'a kadar "***Göçebe Mekânlar***" var. Mekânların da nesneler gibi nasıl göç ettiğine dair muazzam bir iş. Almanya'dan "**kesin dönüş**" yapmış misafir işçilerin Türkiye'de inşa ettiği evlerdeki Alman konut mimarisi ögelerini araştıran "***Göçebe Mekânlar***"da zengin çıkarımlar var. Sanatçı **Stefanie Bürkle**, ekibi ve TU Berlin Mimarlık Enstitüsü'ndeki öğrencileri eşliğinde, Türkiye'ye dönüş yapmış ailelerin inşa ettiği veya yenilediği ev ve apartman dairelerinden oluşan 132 örneği belgeleyip kataloglar önce. Araştırmanın sonunda, konut inşasında belirgin üç tip tanımlanır: "**örnek ev**", "**çifte ev**" ve "**katmanlı ev**". Araştırmaya göre, "**örnek ev**" yoruma kapalı, ideal bir Kuzey Avrupa evi imgesine

Taraf.com.tr
04.07.2016 Web

dayanırken, mesela "**çifte ev**" Almanya'daki konut mimarisi ile Türkiye'deki yerel geleneği eşit şekilde biraraya getirir; "**katmanlı ev**" ise, bir başlangıç birimi üzerine çeşitli üslup ve malzemelerde yapılan eklerle uzun dönemde inşa edilir.

ANILAR, RİTÜELLER, PRATİKLER...

Kent ve göç sosyolojisi ile mimarinin biraraya geldiği bu kıymetli saha çalışmasında, üç yıllık araştırmanın sonuçları, Türkiye'ye dönüş yapanların yaşamlarıyla ürettikleri mekânlar hakkında ipuçları veren video, harita ve görselleri içeren bir yerleştirme ile sunuluyor. "***Göçebe Mekânlar***"da anılar, kültürel tecrübeler, ritüeller, pratikler de var. Bu tür disiplinler arası sergiler sosyal bilimlerin gerçek hayattaki görünümleri bakımından çok önemli. Örneğin yalnızca Chicago Okulu makaleleriyle kentlerimizi anlamamız mümkün değil artık. Her olgu, o kadar başka disiplinlerin olguları ile iç içe ve eklemlenmiş vaziyette ki, ancak "***Göçebe Mekânlar***" minvalinde nefes açıcı araştırmalar bizi doğru sorulara götürebilir. 31 Temmuz'a kadar Salt Galata'ya muhakkak uğrayın.

Şair- Yazar
kahramancayirli@gmail.com

Günlük Evrensel

06.07.2016 Newspaper

-

MEKANLAR DA GÖÇ EDER Mİ?

130 hanenin incelenmesi üzerine yapılan bir araştırma sonucu ortaya çıkan "Göçebe Mekanlar", Almanya'dan kesin dönüş yapmış işçilerin Türkiye'de yaptıkları evlerdeki Alman mimarisinin ve Almanya'daki yaşam tarzının etkilerine odaklanıyor.

Pelinsu Can

Küçükken yaz aylarını anneannemlerin evinde geçirirdim. Anneannemin 1960'larda Almanya'ya çalışmaya gidip dedemle evlenmek için Türkiye'ye kaçması bana hep çok komik gelirdi, Türk filmlerinde hep tam tersi olurdu çünkü. Tekrar Almanya'ya bu sefer ailecek giden dedem ve anneannemin Almanya macerası yaklaşık 5-6 yıl sürmüş, sonra memleket hasretidir, yaşam koşullarıdır derken Türkiye'ye kesin dönüş kararı alınmış. Almanya'dan geriye kalan biraz Almanca biraz da güzel anılar ve dostluklar olmuş.

Sanırım biraz erken döndüklerinden biraz da oraya hızlı uyum sağladıklarından öyle dizilerde tektipleştirilmiş "Alamancı" tipi pek yok bizimkilerde. Ama yine de arada çıkabiliyor. Mesela sehpaların üzerindeki dantellerin ve el dokuma halıların yanında vitrinde duran seramik, üzerinde dans eden Alman kadınların olduğu bira kupaları ve bira şişesi, bir de evin girişindeki Almanya haritası hep çok dikkatimi çekerdi. İki farklı mekânın anneannemin salonunda var olması çok kozmik bir şey gibi gelirdi -ki hala öyle geliyor-, tek göz kaymasıyla Almanya'ya ışınlanmak gibi bir şey.

"GÖÇEBE MEKÂNLAR" SERGİSİ

Salt Galata'da sergilenen "Göçebe Mekânlar" neredeyse her yaz yaşadığımız bu "mekâncokluğu"nu çok daha geniş bir açıdan çok ilginç örneklerle anlatıyor. 130 hanenin incelenmesi üzerine yapılan bir araştırma sonucu ortaya çıkan sergi, Almanya'dan kesin dönüş yapmış işçilerin Türkiye'de yaptıkları evlerdeki Alman mimarisinin ve Almanya'daki yaşam tarzının etkilerine odaklanıyor.

Sergi salonunun girişinde hemen solda büyük bir harita var. Haritada incelenen evlerin ve ev sakinlerinin Almanya'da yaşadıkları yerler ve sonra Türkiye'ye dönüş yaptıklarında yaşadıkları yerler işaretlenmiş ve buradaki ev tipleri haritada gösterilmiş. Çalışmaya göre Almanya'dan kesin dönüş yapan işçiler genel olarak 3 farklı ev tipi üzerinden evler inşa ediyorlar. Bu tipler Almanya ve Türkiye mimarisinin evde ne derecede ve nasıl var olduğu noktasında farklılaşıyor. Serginin geri kalanında videolarla çalışma yapılan evlerin sakinleri evlerin yapım sürecini ve bunun onlara ne ifade ettiğini anlatıyor, bu sırada bu üç ev tipini örnekleriyle inceleme fırsatımız oluyor.

"KÜÇÜK ALMANYA" ODASI

Görüntülerdeki evlerin dekorasyonu çok farklı etmenlerle çokça değişse de en çok ilgimi çeken şey bir videoda Almanya'daki ve Türkiye'deki hayatını, buralardaki evlerini anlatan bir ev sakininin evinde kendisinin "Küçük Almanya odası" olarak isimlendirdiği bir odası olmasıydı. Konuşmacı, bu odanın onu Almanya'da gibi hissettirdiğini, Türkiye'nin kaosundan, sesinden burada uzaklaşabildiğini anlatıyor. Hep Almanya'ya giden işçilerin oradaki evlerinde Türkiye'deki geleneksel ev hallerini nasıl yansıttıkları çok ilginç gelmişti ama tersi durum daha da ilginç. Bir evde iki bayrak diğerinde bir Türkiye bir de Almanya bayrağı görebiliyorken başka bir evde minderlerle döşenmiş, gayet geleneksel bir salonda kocaman, Almanya'dan getirilmiş bir televizyonda tenis maçı izleyen ev ahalisini görebiliyorsunuz.

Bir diğer ilginç nokta ise konuşan insanların çoğunun Almanya'daki evlerini, oradaki yaşam tarzlarını buraya getirmedikleri, onun yerine orada sahip olamadıkları şeyleri burada hayata geçirmeye çalışmaları. Örneğin "Küçük Almanya" odalı ailenin Almanya'dayken üç çocukları için tek çocuk odaları varken Türkiye'de yaptıkları evde iki tane hobi odası tasarlamışlar.

GÖÇ HER YERDE

Belki Kulu hakkındaki eğlenceli hikâyeleri duymuşsunuzdur. Kulu, Konya'nın bir ilçesi ve ilçe sakinlerinin çoğunun İsveç'e çalışmaya göç etmesiyle ünlenmiş. Söylenenlere göre bir giden diğerini götürmüş, o bir diğerini götürmüş, böylece kısa zamanda Kulu'nun çoğu İsveçli olmuş. Şehir efsanesi mi bilmiyorum ama İsveç'te Türkiye'nin başkenti sorulduğunda hemen Kulu cevabını alabilirmişiz ya da "Türkiye mi? Kulu'da mı orası?" sorularına maruz kalabilirmişiz, Kulu İsveç'te "Kulufornia" olarak bilinirmiş. Bir de Düzce'nin şirin mi şirin ilçesi Çilimli'de "Koreli Bakkal/Berber" tabelalarını çokça görebilirsiniz. Kore Savaşı'ndan dönenlerin kendilerini Koreli ilan etmesi birçok yerde var ama küçükken böyle bir yer gördüyseniz orayı Koreli yerleşkesi sanmak çok normal.

Lafın kısası, birçok farklı nedenle göç edenler gittikleri yerlerde ya da daha sonra dönenlerin döndükleri yerlerde inşa ettikleri, yaşadıkları alanlarda birçok yaşam tarzını bir arada görebiliyoruz. Bu durum tabii ki iki farklı kültürün aynı anda aynı mekanda var olması olarak görülebilir ama sanki bu etkileşimler, yaşanmışlıklar iki kültürün de parçası olan ama tamamen farklı kültürler yaratıyor. Bu doğrultuda artık birçok deneyim bu kültüre göre şekilleniyor.

Göçebe Mekanlar

"Göçebe Mekanlar", Homi Bhabha'nın "Bence melezliğin önemi, bir üçüncü anı ortaya çıkaran iki özgün durumun izinin sürülebilmesinden kaynaklanmaz; aslen melezlik, farklı duruşların var olabilmesi için uygun koşulları tesis eden bir 'üçüncü mekân'dır." sözünü alıntılıyor ve alıntılayan ve bu "üçüncü mekânlar"ı anlatan "Göçebe Mekanlar" sergisi, 31 Temmuz'a kadar Salt Galata'da ücretsiz gezilebilir.

Cumhuriyet.com.tr
09.07.2016 Web

Dışı Alman içi karışık

Kısaca Almancı denilen ikinci ve üçüncü kuşak Türkiyelilerin genelde yaz aylarında kullanmak için Türkiye'de yaptırdıkları evler bir sergiye konu oldu. 132 evi inceleyen ekipteki sanatçı Stefanie Bürkle, "Vernacular Mimari" olarak tariflenen evleri anlattı.

Evrim Altuğ

Yayınlanma tarihi: 09 Temmuz 2016 Cumartesi

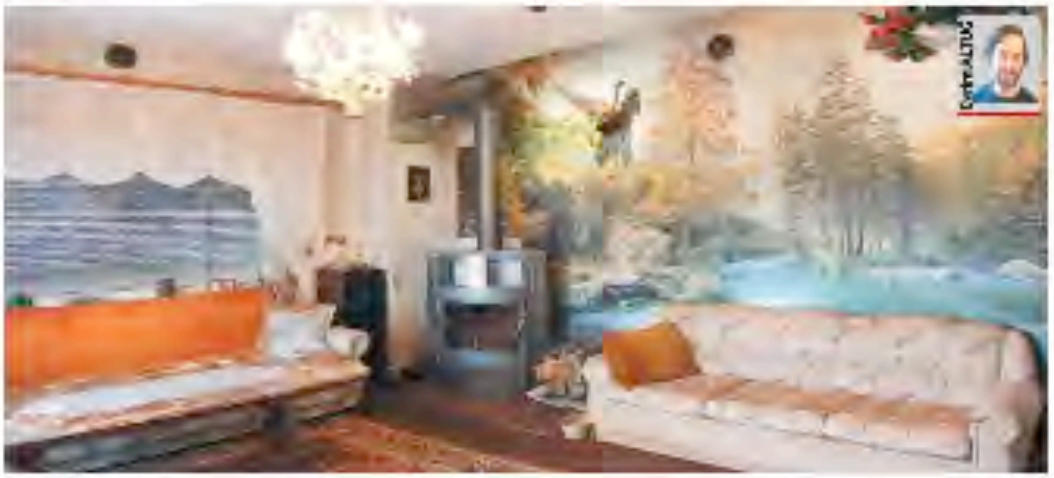

Almanya'dan yurda 'kesin dönüş' yapmış ya da yılın belli bölümünü memleketlerinde geçirmeye meyilli son iki, hatta üç kuşaktan misafir işçilerin Türkiye'de bireysel niyet ve estetik anlayışları dahilinde inşa ettiği veya etmekte oldukları 'özgün' evlerdeki Alman konut mimarisi öğelerini inceleyen 'Göçebe Mekânlar' sergisi, 31 Temmuz'a dek SALT Galata'da izleniyor. Kaotik bir mimarlık laboratuvarı olarak Türkiye'nin çoklu 'özçekim' portresini ortaya koyan sergi, sanatçı Stefanie Bürkle ekibi ve TU Berlin Mimarlık Enstitüsü'ndeki öğrencileri eşliğinde, Türkiye'ye dönüş yapmış ailelerin inşa ettiği veya yenilediği ev ve apartman dairelerinden oluşan 132 örneğin belgelenip, kataloglanmasına dayanıyor.

Video, harita

Sponsorluğunu Volkswagen Vakfı'nın yaptığı ve Almanya'da da bir dizi oturum ve sergiye konu olan araştırmanın sonunda, konut inşasında belirgin üç tip tanımlanmış. Örnek ev, çifte ev ve kalmanlı ev olarak ayrıştırılan ve SALT'taki sergide de incelenen, ev sahipleri üzerinden görsel ve işitsel olarak tanışılan bu evler arasında, araştırmaya göre, 'Örnek Ev' yoruma kapalı, ideal bir Kuzey Avrupa evi imgesine dayanırken, 'Çifte Ev', Almanya'daki konut mimarisi ile Türkiye'deki yerel geleneği eşit şekilde bir araya getiriyor; 'Kalmanlı Ev' ise, bir başlangıç birimi üzerine çeşitli üslup ve malzemelerde yapılan eklerle uzun dönemde inşa edilen yapılara atıfta bulunuyor. Üç yıllık araştırmanın sonuçları,

Cumhuriyet.com.tr

09.07.2016 Web

Türkiye'ye dönüş yapanların yaşamlarıyla üretilen mekânlar hakkında ipuçları veren video, harita ve görsellerin içeren bir enstalasyon olarak sergide bir araya getiriliyor. Sergi üzerine, Stefanie Burkle ile görüştük...

Aynı kuşak

- Serginin ileri sürdüğü türden, Türkiye'de yaşamaya karar vermiş ve ev yaptırmış Almanlar da bulunuyor mu?

Aslında serginin kentlere odaklı örnek vakaları arasında çalışırken, Almanya'daki ekonomik ve sosyal yaşam koşullarına daha fazla dayanamayarak Türkiye'ye -ancak güneye turistik coğrafyalara- yerleşmiş Almanların da bulunduğunu gördük. Türkiye'ye kesin dönüş yapmış ve yerleşmiş Türk-Almanlarla konuşu olmuşlardı. Bu çok iyiydi, çünkü zaten mümkünse aynı kuşağa mensupturlar.

- Proje yapılan ve isimleri saklı, hikâyeleri açık ailelerden, Türklerin Almanya ile adeta ikili bir yaşam sürdürdüğü anlaşılıyor...

Bu son derece ilginç, hemen tümü mayıs sonu Türkiye'ye giriş yapıyor, eylül- Ekime dek burada kalıyorlar; ardından Almanya'ya dönüyorlar, oradaki konfor ve alışkanlıklarını özlüyorlar. Hemen hepsi yılbaşını da çok seviyor ayrıca. Genelikgeri Almanya'ya gidiyorlar.

- Türkiye'de inşa olunan 'Almancı' evleri gemlikle yazlık niyetiyle temellenmiş... Ama?...

İşin bu kısmı da ilginç. Almanya'daki Türklerin çoğu yapı ve inşaat alanında çalışıyor. Yapmayı orada öğreniyor ve Türkiye'ye gelince uygulamaya kalkışıyorlar. Misal: Türkiye'yi dışarı edenin hemen hepsinde merkezi ısıtma görürsünüz. Enerjiye de kayıtsız kalmaz ve güneş panellerini çatılarına kondurlar. Bunun gibi, bahçeye de düşkünlerdir.

'Bu bir fantezi değil, hakikat'

- Bu insanlar iki gerçeklik arasında var olmaya ve kendi yaşam biçimlerini tariflemeye çalışıyor...

Evet bu tümüyle yeni bir durum: bu insanlar 'Oba'da / Orada' ayrımının da ötesindeler. Bu tümüyle yeni bir duruma ve kimliğe bizi sevk ediyor. Evvelâ, bu insanlara ulusaşırılığın / transnasyonalitenin örnekleri gözüyle bakabiliyoruz. Kendi örnekleri, coğrafyaları üzerinden bu durumun her türlü olanaklı ve olanaksızlığını tecrübe ediyorlar. Sürekli ileri ve geri hareket ederek, bunun gerilimini günlük yaşamlarına taşıyorlar.

- Bu sergi bir bakıma gündelik gerçekliğin yaratıcı potansiyelini de işaretliyor. Yani bu gördüklerimiz birer çağdaş sanat eseri kadar yoğun da, üstelik gerçekler ve 'sanat olsun' diye de yapılmıyorlar...

Evet. İşte hakiki olan da bu; bu bir fantezi değil! Hakikat. Sanat, gerçekliğe üstün gelemiyor. Netice de, bir şeyler yaratabilmek uğruna birtakım araştırmalar yapmanıza gerek olmuyor. Günlük yaşamda olup bitenin iyi analiz edin; gerisi geliyor. Gerçekliğin ne kadar sıra dışı olabildiğini hepimiz biliyoruz ama, sanatın bunu belli bir kavramsallıkla veya görsel hazlık ile nasıl işlediği de ortada. Sonuçta buradaki yaklaşımlar, hiç de öyle büyük araştırma projelerine kalkışmıyorlar.

Anonimlik

- Sergiye konu olan insanlar ve evlerini neredeyse tamamının kalbinde belli bir 'huzur' manzarası var ve bunu hayata geçirmeye çalışmış gibiler; peki bu kişilerin kimliklerini niçin ifşa etmediniz?

Çünkü burada anonimliği vurgulamak istedik. Onlara, görüştüğümüz ev sahiplerine başka isimler verdik. Anlattıkları hikâyelere odaklanılsın istedik. Onlara tüm saygımızla ziyarete gittik. Bize kapılarını açtılar. Bu yönüyle ilgili evlerde ikinci, üçüncü nesillerin varlığıyla neyin, nasıl dönüşebeği de bizi ilgilendirdi.

- Projeye başladığınız sırada kafanızdaki 'Türk olmak' hali ile bugünkü arasında bir değişim yaşadınız mı?

Evet ve bu değişimin nesillere ve zamana endeksli olduğunu gördük. Salon unsuru ve bunun dönüşümü, buna bir örnek. Erken 20'nci yüzyılda sıkça kullanılan, bugün ihtiyaç duyulmayan salonlar, vaktiyle ve halen ilkin yerlerde ailelerin bir nevi minyatür müzesi, protokol odası gibi kullanılır. Düğün, bayram ve cenazelerin ziyaretleri buna diğer örneklerdir. Bu da hayli gündelikçi gelebilir bize; çünkü salon aslen bir burjuva alışkanlığıdır. Buradan, küçük burjuvazi onu devralmıştır.

- Günümüzde büyük ilgi gören küresel 'mimarlık/ev/yaşam marketleri' araştırılmaya muhtaç mı?

Evet. Bu örneklere sergideki ailelerde de rastlıyoruz; onlar bunu bilmeksizin çeşitli materyalleri alıp örnekleri Türkiye'de de bulunan küresel marketlerden evlerine taşımışlar. Burada bizimki endişem, bu tür marketlerin giderek daha küresel, birbirine eş bir yaşam tarzını herkese aktarması.

Cumhuriyet.com.tr

09.07.2016 Web

-

Yapılan binalar zamanla evriliyor

- Çağdaş mimaride yapılar, onu talep edenlerin isimlerini alırlar. "Ali Gül Evi" vb... Burada ise mimar aradan çıkıyor. Adam zaten kendi evini yapmış oluyor.

Bu tespit harika! Evet, zaten ben eğitimimi de geleceğin tasarımı üzerine veriyorum. Öğrencilerime, insanların neye ihtiyaç duyduğunu ve nasıl çözüm geliştirdiklerini gösteriyorum. Bu konuda yazmış bulunduğum kitapta da bu tür mimariyi, 'Anonim Mimari' tabiriyle niteliyorum. Bu insanlar, olup olabilecek en bireysel mimari örneklerini ortaya koymaktalar ki, bu da ilginç ve delice biçimde, anonim mimari eğilimiyle zıtlık arz ediyor. Bu eğilim de akademik manâda 'Vernacular Mimari' olarak tariflenmiş. Antropolojik kökeni olan bu tabirin anlamı şu: Daha önceleri Afrikalılar, yaşadıkları evlerle içlerinden geldiğince 'oynarmış'. Bugün ise insanlar, ellerindeki malzemeye başvurup, hayallerindeki evleri çizip, tasarlıyor ve inşa ile dekore yoluna gidiyorlar. Bu evler gibi örneklere Almanya'da rastlayamazsınız, önünüze bir çok yasal ve teknik kısıtlama da çıkması cabası. Bu durum aslında Türkiye kültüründeki 'Gecekondu' eğilimiyle de benzerlik gösteriyor. Yapılan binalar zaman içinde evriliyor.

Dıştan Alman, içten Türk evi mi?

- Bu serginin profesyonel mimarlık dünyasına en kati mesajı ne olabilir?

Bir defa profesyoneller adına oldukça eleştirel bir proje bu, çünkü insanların üst düzey tasarıma ihtiyaç duymaksızın, kendilerini huzur ve güven içinde bulmak istedikleri evleri nasıl ortaya koyduklarını gösteriyor. Bu evlerin iç ve dış görünümü de, araştırmaya katılan genç bir kızın dediği gibi, ilk bakışta dıştan Alman, içten Türk evi gibi görünmekle birlikte, bu da gerçeği yansıtmıyor. Eve yakından baktığınız vakit, Alman kültürüne özgü oturma odası sehpasını, çoğunlukla Almanya'dan getirilme mobilya ve elektronik eşyaları da ayırt edebiliyorsunuz.

Bu evlerde görüştüğümüz Türklerden biri, salon mantığını reddediyor ayrıca, "İnsanlar gelip benim nasıl yaşadığımı görebilirler, oturma odam ve salonum, burası" diyebiliyor. Bu da aynı zamanda oldukça Alman bir zihniyet. Artık kullanmayacağım ve sürekli temizlemem gereken bir alana, neden ihtiyaç duyayım diyorlar...

- Günümüz dünyasında ulusal mimarlık tabirini eleştirmeniz gerekse...

Burada gördüğümüz zaten hepimizin geleceği, zira artık ulusal mimari diye bir şeyden söz edemiyoruz. Buna çok dikkat etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Yani bu proje Alman veya Türk mimarisi üzerine düşünmemize yönelik değil. Daha çok küresel ulusaşırı taşıma eğilimi, insanların göçerler iken beraberinde neyi taşıdıklarıyla ve etkiledikleriyle ilgili.

Burada, bu insanların 'yeni' ne ortaya koyduğuna bakmalı ve bugün Türkiye'de neyin, Almanya'da neyin inşa edildiğini sorgulamalıyız. Bu sergide ortaya koyduğumuz özgün örnekler, zaman içerisinde yaşadıkları dönüşüm ile dikkat çekiyorlar.

Bilgi: saltonline.org

Evrensel.net

09.07.2016 Web

-

Mekanlar da göç eder mi?

• Sayı 261
09 Temmuz 2016 19:36

Salt Galata'da sergilenen "Göçebe Mekânlar" neredeyse her yaz yaşadığım bu "mekâncokluğu"nu çok daha geniş bir açıdan çok ilginç örneklerle anlatıyor.

Pelinsu Can

Küçükken yaz aylarını anneannemlerin evinde geçirirdim. Anneannemin 1960'larda Almanya'ya çalışmaya gidip dedemle evlenmek için Türkiye'ye kaçması bana hep çok komik gelirdi, Türk filmlerinde hep tam tersi olurdu çünkü. Tekrar Almanya'ya bu sefer ailecek giden dedem ve anneannemin Almanya macerası yaklaşık 5-6 yıl sürmüş, sonra memleket hasretidir, yaşam koşullarıdır derken Türkiye'ye kesin dönüş kararı alınmış. Almanya'dan geriye kalan biraz Almanca biraz da güzel anılar ve dostluklar olmuş.
Sanırım biraz erken döndüklerinden biraz da oraya hızlı uyum sağladıklarından öyle dizilerde tektipleştirilmiş "Alamancı" tipi pek yok bizimkilerde. Ama yine de arada çıkabiliyor. Mesela sehpaların üzerindeki dantellerin ve el dokuma halıların yanında vitrinde duran seramik, üzerinde dans eden Alman kadınların olduğu bira kupaları ve bira şişesi, bir de evin girişindeki Almanya haritası hep çok dikkatimi çekerdi. İki farklı mekânın anneannemin salonunda var olması çok kozmik bir şey gibi gelirdi -ki hala öyle geliyor-, tek göz kaymasıyla Almanya'ya ışınlanmak gibi bir şey.

"GÖÇEBE MEKÂNLAR" SERGİSİ

Evrensel.net

09.07.2016 Web

-

Salt Galata'da sergilenen "Göçebe Mekânlar" neredeyse her yaz yaşadığım bu "mekânçokluğu"nu çok daha geniş bir açıdan çok ilginç örneklerle anlatıyor. 130 hanenin incelenmesi üzerine yapılan bir araştırma sonucu ortaya çıkan sergi, Almanya'dan kesin dönüş yapmış işçilerin Türkiye'de yaptıkları evlerdeki Alman mimarisinin ve Almanya'daki yaşam tarzının etkilerine odaklanıyor.
Sergi salonunun girişinde hemen solda büyük bir harita var. Haritada incelenen evlerin ve ev sakinlerinin Almanya'da yaşadıkları yerler ve sonra Türkiye'ye dönüş yaptıklarında yaşadıkları yerler işaretlenmiş ve buradaki ev tipleri haritada gösterilmiş. Çalışmaya göre Almanya'dan kesin dönüş yapan işçiler genel olarak 3 farklı ev tipi üzerinden evler inşa ediyorlar. Bu tipler Almanya ve Türkiye mimarisinin evde ne derecede ve nasıl var olduğı noktasında farklılaşıyor. Serginin geri kalanında videolarla çalışma yapılan evlerin sakinleri evlerin yapım sürecini ve bunun onlara ne ifade ettiğini anlatıyor, bu sırada bu üç ev tipini örnekleriyle inceleme fırsatımız oluyor.

"KÜÇÜK ALMANYA" ODASI

Görüntülerdeki evlerin dekorasyonu çok farklı etmenlerle çokça değişse de en çok ilgimi çeken şey bir videoda Almanya'daki ve Türkiye'deki hayatını buralardaki evlerini anlatan bir ev sakininin evinde kendisinin "Küçük Almanya odası" olarak isimlendirdiği bir odası olmasıydı. Konuşmacı, bu odanıı onu Almanya'da gibi hissettirdiğini, Türkiye'nin kaosundan, sesinden burada uzaklaşabildiğini anlatıyor. Hep Almanya'ya giden işçilerin oradaki evlerinde Türkiye'deki geleneksel ev hallerini nasıl yansıttıkları çok ilginç gelmişti ama tersi durum daha da ilginç. Bir evde iki bayrak diğerinde bir Türkiye bir de Almanya bayrağı görebiliyorken başka bir evde minderlerle döşenmiş, gayet geleneksel bir salonda kocaman, Almanya'dan getirilmiş bi televizyonda tenis maçı izleyen ev ahalisini görebiliyorsunuz.
Bir diğer ilginç nokta ise konuşan insanların çoğunun Almanya'daki evlerini, oradaki yaşam tarzlarını buraya getirmedikleri, onun yerine orada sahip olamadıkları şeyleri burada hayata geçirmeye çalışmaları. Örneğin "Küçük Almanya" odalı ailenin Almanya'dayken üç çocukları için tek çocuk odaları varken Türkiye'de yaptıkları evde iki tane hobi odası tasarlamışlar.

GÖÇ HER YERDE

Belki Kulu hakkındaki eğlenceli hikâyeleri duymuşsunuzdur. Kulu, Konya'nın bir ilçesi ve ilçe sakinlerinin çoğunun İsveç'e çalışmaya göç etmesiyle ünlenmiş. Söylenenlere göre bir giden diğerini götürmüş, o bir diğerini götürmüş, böylece kısa zamanda Kulu'nun çoğu İsveçli olmuş. Şehir efsanesi m bilmiyorum ama İsveç'te Türkiye'nin başkenti sorulduğunda hemen Kulu cevabını alabilirmişiz ya da "Türkiye mi? Kulu'da mı orası?" sorularına maruz kalabilirmişiz, Kulu İsveç'te "Kulufornia" olarak bilinirmiş. Bir de Düzce'nin şirin mi şirin ilçesi Çilimli'de "Koreli Bakkal/Berber" tabelalarını çokça görebilirsiniz. Kore Savaşı'ndan dönenlerin kendilerini Koreli ilan etmesi birçok yerde var ama küçükken böyle bir yer gördüyseniz orayı Koreli yerleşkesi sanmak çok normal.
Lafın kısası, birçok farklı nedenle göç edenler gittikleri yerlerde ya da daha sonra dönenlerin döndükleri yerlerde inşa ettikleri, yaşadıkları alanlarda birçok yaşam tarzını bir arada görebiliyoruz. Bu durum tabii ki iki farklı kültürün aynı anda aynı mekanda var olması olarak görülebilir ama sanki bu etkileşimler, yaşanmışlıklar iki kültürün de parçası olan ama tamamen farklı kültürler yaratıyor. Bu doğrultuda artık birçok deneyim bu kültüre göre şekilleniyor.

Cumhuriyet

10.07.2016 Newspaper

TÜRKİYE'DEKİ GÖÇEBE EVLER

Dışı Alman içi karışık

KISACA Almancı denilen ikinci ve üçüncü kuşak Türkiyelilerin genelde yaz aylarında kullanmak için Türkiye'de yaptırdıkları evler bir sergiye konu oldu. 132 evi inceleyen ekipteki sanatçı Stefanie Bürkle, "Vernacular mimari" olarak tariflenen evleri anlattı. » EVRİM ALTUĞ 16'da

Cumhuriyet

10.07.2016 Newspaper

-

Cumhuriyet

10.07.2016 Newspaper

EVRİM ALTUĞ

Almanya'dan yurda 'kesin dönüş' yapmış ya da yılın belli bölümünü memleketlerinde geçirmeye meyilli son iki, hatta üç kuşaktan misafir işçilerin Türkiye'de bireysel niyet ve estetik anlayışları dahilinde inşa ettiği veya etmekte oldukları 'özgün' evlerdeki Alman konut mimarisi öğelerini inceleyen 'Göçebe Mekânlar' sergisi, 31 Temmuz'a dek SALT Galata'da izleniyor. Kaotik bir mimarlık laboratuvarı olarak Türkiye'nin çoklu 'özçekim' portresini ortaya koyan sergi, sanatçı Stefanie Bürkle, ekibi ve TU Berlin Mimarlık Enstitüsü'ndeki öğrencileri eşliğinde, Türkiye'ye dönüş yapmış ailelerin inşa ettiği veya yenilediği ev ve apartman dairelerinden oluşan 132 örneğin belgelenip, kataloglanmasına dayanıyor.

Video, harita

Sponsorluğunu Volkswagen Vakfı'nın yaptığı ve Almanya'da da bir dizi oturum ve sergiye konu olan araştırmanın sonunda, konut inşasında belirgin üç tip tanımlanmış. Örnek ev, çifte ev ve katmanlı ev olarak ayrıştırılan ve SALT'taki sergide de incelenen, ev sahipleri üzerinden görsel ve işitsel olarak tanışılan bu evler arasında, araştırmaya göre, 'Örnek Ev' yoruma kapalı, ideal bir Kuzey Avrupa evi imgesine dayanırken, 'Çifte Ev', Almanya'daki konut mimarisi ile Türkiye'deki yerel geleneği eşit şekilde bir araya getiriyor; 'Katmanlı Ev' ise, bir başlangıç birimi üzerine çeşitli üslup ve malzemelerde yapılan eklerle uzun dönemde inşa edilen yapılara atıfta bulunuyor. Üç yıllık araştırmanın sonuçları, Türkiye'ye dönüş yapanların yaşamlarıyla ürettikleri mekânlar hakkında ipuçları veren video, harita ve görselleri içeren bir enstalasyon olarak sergide bir araya getiriliyor. Sergi üzerine, Stefanie Bürkle ile görüştük...

Aynı kuşak

■ Serginin ileri sürdüğü türden, Türkiye'de yaşamaya karar vermiş ve ev yaptırmış Almanlar da bulunuyor mu?

Aslında serginin kentlere odaklı örnek vakaları arasında çalışırken, Almanya'daki ekonomik ve sosyal yaşam koşullarına daha fazla dayanamayarak Türkiye'ye, ancak görece turistik coğrafyalara yerleşmiş Almanların da bulunduğunu gördük! Türkiye'ye kesin dönüş yapmış ve yerleşmiş Türk-Almanlarla komşu olmuşlardı. Bu çok iyiydi, çünkü zaten neredeyse aynı kuşağa mensuptular.

■ Proje yapıları ve isimleri saklı, hikâyeleri açık ailelerden, Türklerin Almanya ile adeta ikili bir yaşam sürdürdüğü anlaşılıyor...

Bu son derece ilginç, hemen tümü mayıs sonu Türkiye'ye giriş yapıyor, evet. Ekime dek burada kalıyorlar; ardından Almanya'ya dönüyorlar, oradaki konfor ve aile düzenini özlüyorlar. Hemen hepsi yılbaşını da çok seviyor ayrıca. Gerisingeri Almanya'ya gidiyorlar.

■ Türkiye'de inşa olunan 'Almancı' evleri genellikle yazlık niyetiyle temellenmiş... Ama?...

İşin bu kısmı da ilginç: Almanya'daki Türklerin çoğu yapı ve inşaat alanında çalışıyor. Yapmayı orada öğreniyor ve Türkiye'ye gelince uygulamaya kalkışıyorlar. Misal; Türkiye'ye dikilen evlerin hemen hepsinde merkezi ısıtma görürsünüz. Enerjiye de kayıtsız kalmaz ve güneş panellerini çatılarına kondururlar. Bunun gibi, bahçeye de düşkünlerdir.

'Bu bir fantezi değil, hakikat'

■ Bu insanlar iki gerçeklik arasında var olmaya ve kendi yaşam biçimlerini tariflemeye çalışıyor...

Evet bu tümüyle yeni bir durum; bu insanlar 'Oba'da / Orada' ayrımının da ötesindeler. Bu tümüyle yeni bir duruma ve kimliğe bizi sevk ediyor. Evvelâ, bu insanlara ulusaşırılığın / transnasyonalitenin öncüleri gözüyle bakabiliyoruz. Kendi ömürleri, coğrafyaları üzerinden bu durumun her türlü olumlu ve olumsuzluğunu tecrübe ediyorlar. Sürekli ileri ve geri hareket ederek, bunun gerilimini günlük yaşamlarına taşıyorlar.

■ Bu sergi bir bakıma gündelik gerçekliğin yaratıcı potansiyelini de işaretliyor. Yani bu gördüklerimiz birer çağdaş sanat eseri kadar yoğun da, üstelik gerçekler ve 'sanat olsun' diye de yapılmıyorlar...

Evet. İşte harika olan da bu; bu bir fantezi değil! Hakikat. Sanat, gerçekliğe üstün gelemiyor. Neticede, bir şeyler yaratabilmek uğruna birtakım araştırmalar yapmanıza gerek olmuyor. Günlük yaşamda olup biteni iyi analiz edin; gerisi geliyor. Gerçekliğin ne kadar sıra dışı olabildiğini hepimiz biliyoruz ama, sanatın bunu belli bir kavramsallıkla veya göreceli banallik ile nasıl işlediği de ortada. Sonuçta buradaki vaka/kimseler, hiç de öyle büyük araştırma projelerine kalkışmıyorlar.

Anonimlik

■ Sergiye konu olan insanlar ve evlerinin neredeyse tamamının kafasında belli bir 'huzur' manzarası var ve bunu hayata geçirmeye çalışmış gibiler; peki bu kişilerin kimliklerini niçin ifşa etmediniz?

Çünkü burada anonimliği vurgulamak istedik. Onlara, görüştüğümüz ev sahiplerine başka isimler verdik. Anlattıkları hikâyelere odaklanılsın istedik. Onlara tüm saygımızla ziyarete gittik. Bize kapılarını açtılar. Bu yönüyle ilgili evlerde ikinci, üçüncü nesillerin varlığıyla neyin, nasıl dönüşeceği de bizi ilgilendirdi.

■ Projeye başladığınız sırada kafanızdaki 'Türk olmak' hali ile bugünkü arasında bir değişim yaşadınız mı?

Evet ve bu değişimin nesiller ve zamana endeksli olduğunu gördük. Salon unsuru ve bunun dönüşümü, buna bir örnek. Erken 20'nci yüzyılda sıkça kullanılan, bugün ihtiyaç duyulmayan salonlar, vaktiyle ve halen kimi yerlerde ailelerin bir nevi minyatür müzesi, protokol odası gibi kullanılır. Düğün, bayram ve cenazelerin ziyaretleri buna diğer örneklerdir. Bu da hayli güldürücü gelebilir bize; çünkü salon aslen bir burjuva alışkanlığıdır. Buradan, küçük burjuvazi onu devralmıştır.

Bilgi: saltonline.org

Cumhuriyet

10.07.2016 Newspaper

marisi ile yerel
eri Türkiye'deki
gisinde buluştu

■ **Günümüzde büyük ilgi gören küresel 'mimarlık/ev/yaşam marketleri' eleştiriye muhtaç mı?**

Evet. Bu örneklere sergideki ailelerde de rastlıyoruz; onlar bunu bilmeksizin çeşitli materyalleri alıp, örnekleri Türkiye'de de bulunan küresel marketlerden evlerine taşımışlar. Burada benim endişem, bu tür marketlerin giderek daha küresel, birbirine eş bir yaşam tarzını herkese aktarması.

Yapılan binalar zamanla evriliyor

■ **Çağdaş mimaride yapılar, onu talep edenlerin isimlerini alırlar. "Ali Gül Evi" vb... Burada ise mimar aradan çıkıyor. Adam zaten kendi evini yapmış oluyor.**

Bu tespit harika! Evet, zaten ben eğitimimi de geleceğin tasarımı üzerine veriyorum. Öğrencilerime, insanların neye ihtiyaç duyduğunu ve nasıl çözüm geliştirdiklerini gösteriyorum. Bu konuda yazmış bulunduğum kitapta da bu tür mimariyi, 'Anonim Mimari' tabiriyle niteliyorum. Bu insanlar, olup olabilecek en bireysel mimari örneklerini ortaya koymaktalar ki, bu da ilginç ve delice biçimde, anonim mimari eğilimiyle zıtlık arz ediyor. Bu eğilim de akademik manâda 'Vernacular Mimari' olarak tariflenmiş. Antropolojik kökeni olan bu tabirin anlamı şu: Daha önceleri Afrikalılar, yaşadıkları evlerle içlerinden geldiğince 'oynarmış'. Bugün ise insanlar, ellerindeki malzemeye başvurup, hayallerindeki evleri çizip, tasarlıyor ve inşa ile dekore yoluna gidiyorlar. Bu evler gibi örneklere Almanya'da rastlayamazsınız, önünüze bir çok yasal ve teknik kısıtlama da çıkması cabası. Bu durum aslında Türkiye kültüründeki 'Gecekondu' eğilimiyle de benzerlik gösteriyor. Yapılan binalar zaman içinde evriliyor.

Dıştan Alman, içten Türk evi mi?

■ **Bu serginin profesyonel mimarlık dünyasına en kati mesajı ne olabilir?**

Bir defa profesyoneller adına oldukça eleştirel bir proje bu, çünkü insanların üst düzey tasarıma ihtiyaç duymaksızın, kendilerini huzur ve güven içinde bulmak istedikleri evleri nasıl ortaya koyduklarını gösteriyor. Bu evlerin iç ve dış görünümü de, araştırmaya katılan genç bir kızın dediği gibi, ilk bakışta dıştan Alman, içten Türk evi gibi görünmekle birlikte, bu da gerçeği yansıtmıyor. Eve yakından baktığınız vakit, Alman kültürüne özgü oturma odası sehpasını, çoğunlukla Almanya'dan getirilme mobilya ve elektronik eşyaları da ayırt edebiliyorsunuz.

Bu evlerde görüştüğümüz Türklerden biri, salon mantığını reddediyor ayrıca, "İnsanlar gelip benim nasıl yaşadığımı görebilirler, oturma odam ve salonum, burası" diyebiliyor. Bu da aynı zamanda oldukça Alman bir zihniyet. Artık kullanmayacağım ve sürekli temizlemem gereken bir alana, neden ihtiyaç duyayım diyorlar...

■ **Günümüz dünyasında ulusal mimarlık tabirini eleştirmeniz gerekse...**

Burada gördüğümüz zaten hepimizin geleceği, zira artık ulusal mimari diye bir şeyden söz edemiyoruz. Buna çok dikkat etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Yani bu proje Alman veya Türk mimarisi üzerine düşünmemize yönelik değil. Daha çok küresel ulusaşırı taşıma eğilimi, insanların göçerler iken beraberinde neyi taşıdıklarıyla ve etkiledikleriyle ilgili.

Burada, bu insanların 'yeni' ne ortaya koyduğuna bakmalı ve bugün Türkiye'de neyin, Almanya'da neyin inşa edildiğini sorgulamalıyız. Bu sergide ortaya koyduğumuz özgün örnekler, zaman içerisinde yaşadıkları dönüşüm ile dikkat çekiyorlar.

Artfulliving.com.tr

15.07.2016 Web

-

Artık Aidiyet de Mobil

Üzeri dantelle örtülmüş kasetçalar imgesini sindirmiş bir belleğin, Almanya'dan dönüş yapmış gurbetçinin inşa ettiği konut karşısında korkması için de sebep yoktur! Her iki melez bütünün ahenk aramayan unsurları da aslında birer tasarım girdisinden çok birer kimlik unsurudur. Burada, batılı estetik kabuller ile geleneksel yerel normlar süperpoze olmuştur. Mekân kurma arayaşı ve bu mekânı kişiselleştirerek kimlik oluşturma çabası açığa düşer.

"Göçebe Mekânlar" sergisi Almanya'dan "kesin dönüş" yapmış misafir işçilerin Türkiye'de inşa ettiği evleri koyuyor önümüze. Bu yapılardaki Alman konut mimarisi ögelerini araştırırken kültürel deneyimlerin mekân kimliklerine etkilerini paylaşıyor izleyicisiyle. Sahiplerinin tasarladığı ve genellikle inşa ettiği konut örneklerinin incelendiği sergide, üç mimari tipoloji söz konusu. Örnek ev, çifte ev ve katmanlı ev. Bu tipolojiler, mimari yapısal özellikleri ve kendilerine has materyal seçimlerine göre üç senelik bir araştırma sonucu örneklendirilmişler. Sergi de bu araştırmanın ürünü.

Örnek ev, Almanya'daki bir evin hatırasını temel alıyor. Kuzey Avrupa'da köken bulan imge ve fikirlere göre Türkiye'de ve sadakatle inşa ediliyor. Çifte ev Almanya ve Türkiye'ye has mimari formları bir araya getiriyor ancak biçim ve tasarım olarak birbirinden iyice ayrışan iki farklı parçayı seçmek mümkün, dolayısıyla melezlik epey belirgin. Katmanlı ev tanımı, yapımı uzun yıllara yayılan örneğin her tatilde bir kısmı inşa edilen, çoğunlukla Almanya'dan inşaat malzemelerinin taşınarak kullanıldığı bir tipolojiyi tanımlıyor. Farklı kültürel aidiyetlerin taşıyıcısı olan bu yapılarda mimar işbirliğine pek başvurulmadığı gibi sergilenen evlerin arasında, planları, sakinleri tarafından çizilenler bile mevcut. Araştırmayı yürüten sanatçı Stefanie Bürkle "mimarsız gerçekleştirilen bu mimari yapıların onları daha da okunur kıldığını" saptıyor.

-

Peki galeri mekânında bu konutlarla karşılaşan izleyici ne okuyor? Tipik Alman mimarisinin dik çatılarını Bartın'a, Çorum'a kadar taşıyan bu konutların, bazen girişindeki nazar boncuğunda, bazense Türkiye'de bulunduğu halde özellikle Almanya'dan taşınmış elektronik eşyasında okununan şey, geleneksel kimliklerin parçalandığı bir zaman diliminde var olmaya çalışan çoklu, karmaşık aidiyet biçimleri. Örneğin, sergide yer alan video enstalasyonlarından biri Kayseri'de sahibi tarafından inşa ve dekore edilen katmanlı ev. İki sene öncesine kadar yapı malzemeleri ve eşyaları, karayoluyla Almanya'dan buraya seneler boyunca taşınmaya devam etmiş. Bu evde 80'li yılların geleneksel avizesi, endüstriyel tip altı adet ışıklandırma ünitesiyle bir arada, aynı tavanda kombinlenmiş. Yedi adet aydınlatma yine aynı tavandan sarkan yapay çiçeklerin, yerlerdeki doldurulmuş hayvanların, geleneksel desenli bir halının dekore ettiği salonu aydınlatıyor. Tıpkı Almanya'dan getirildiği vurgulanan otomatik panjur sistemi gibi ve hemen her odada bulunan 90'lı yılların stereo müzik çalarları gibi, aydınlatma da uzaktan kumanda edilebiliyor. Ev eşyalarındaki teknoloji, Almanya'da edinilen bir deneyimin, yani mekânla beraber taşınılan kültüre ilişkin algının, somut verileri. Bu mekân kültürlerarasılığın ürettiği üçüncü bir mekân, melez bir trans alan. "Aslen melezlik, farklı duruşların var olabilmesi için uygun koşulları tesis eden bir 'üçüncü mekân'dır" diyen Homi Bhabha'nın işaret ettiği sosyo mekânsal alan burası. Burada, ithal şeyler, özgün argümanlarının da özgün amaçlarının da çoktan dışına taşmışlar. Modernleşme sürecindeki evriminin başka bir noktasında olan Almanya'nın, Almanlık algısının mekân sahibinde bulduğu karşılığı karşılıyorlar. Tavanla duvar arasındaki alanı kaplayabilecek boyuttaki duvar resmi, Almanya'dan römorkla taşındığı vurgulanan 6500 dm değerindeki benzer ebattaki duvar saati tıpkı evin dış cephesi gibi, anıtsal unsurlar ve bu ara alanda inşa edilen kimliğin ifadesi.

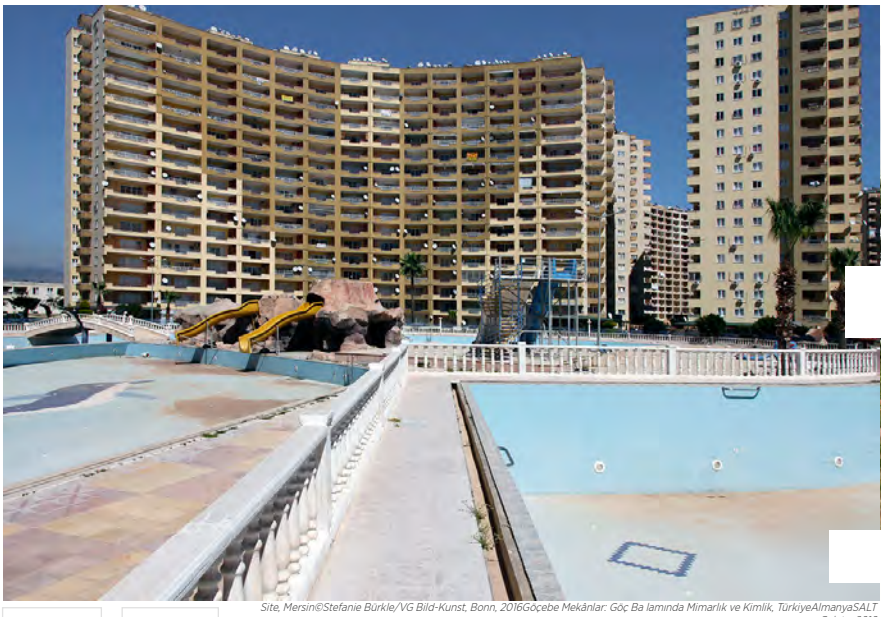

Site, Mersin©Stefanie Bürkle/VG Bild-Kunst, Bonn, 2016Göçebe Mekânlar: Göç Ba lamında Mimarlık ve Kimlik, TürkiyeAlmanyaSALT Galata, 2016

LOVE IT PAYLAŞ

Bir diğer video enstalasyonunda, Tarsus'ta konumlanan ve serginin çifte ev olarak tanımladığı bir başka evde de bu anıtsal unsurlar göze çarpıyor. Evin iki yanında Türk ve Alman bayraklarını taşıyan iki bayrak direği var. Evin sahibi sergide konut görsellerine eşlik eden röpörtajda, bu evi öncelikle "babasıyla yaptıkları çay sohbetlerinde, rakı masasında" inşa ettiklerini bildiriyor. Yani, mekân geçmiş deneyimler kadar, hayaller ve gelecekten beklentiler ile de iç içe bir ilişki içerisinde.

Stefanie Bürkle "Türk göçmen işçilerin ekonomik zorluklar ve yabancı olma durumunun yarattığı tehditlere rağmen göç sayesinde bir özgürlük kazandığını yaşamlarındaki kreatif başarının ise göçmenlerce inşa edilen evlerde ifade bulduğunu' saptıyor. Bu evler onların "hayatlarının yapıtı" diyor.

Hakikaten evlerde "dönüşüm muhteşem olacak" bildirimi çevresel mimariden, farklılaşmaktan çekinmeyen yapı özelliklerinde de hissettiyor kendisini. Çanakkale'de konumlanan ve örnek ev olarak kategorize edilen bir diğer konut da, tek tip mimarisi ile tanımlanan bir site ortamında olmasına rağmen, sitedeki iki katlı yapı tipinden farklılaşarak üçüncü bir kat çıkmış. Bürkle'nin aralarında olduğu sanatçı ve akademisyenlerden oluşan disiplinlerarası bir ekip bu konutların tasarımsal ve

-

mekânsal özelliklerini 2012- 2015 yılları boyunca incelemiş. Göç mimarisinin tipolojisi üstünde, mimari çevrenin pek etkisi olmadığı sonucuna varılıyor. Yani, dönülen yerin bir sayfiye, şehir veya doğum yeri olan bir kırsal olması, yapı tipinde bağlayıcı bir değişken değil. Bu mekânlar, dönüş yapılan yere bir uyum sağlama çabasından çok, bir kimlik ifade aracı olarak iyice belirginleşiyor araştırma sonucunda. Ancak çevre ve evlerin arasındaki bilgi ve kültür akışı da vurgulanıyor. Bu konutların birçok unsuru araştırma sonuçlarına göre "başta çevrece eleştirilse bile bahçedeki sulama sisteminin veya çatıdaki güneş panelinin, bazen de bir yağmur suyu toplama sisteminin çevrece model alınması" ile çevreye nüfus etmeleriyle tanımlanıyorlar.

Göçebe Mekânlar: Göç Ba lamında Mimarlık ve Kimlik, TürkiyeAlmanyaFoto raf: Mustafa Hazneci, SALT Galata, 2016

LOVE IT PAYLAŞ

Bürkle ve ekibinin yaptığı araştırma sergiyle aynı ismi taşıyan bir çalışmayla kitaplaştırılmış. Burada post göçmen perspektifine ilişkin ilginç bulgular ortaya koyuyor Erol Yıldız. Çevrelerinden henüz ilk bakışta ayrışabilen bu ayrıksı yapılar sayesinde, birinci dalga göçmenlerin kendilerini uluslararasılığın (trans-natioanalisation) öncüsü olarak yeniden konumlandırmaya çalıştıklarını belirtiyor. Bu sınırlar arası konumlamanın da ara mekanlar trans-topialar yarattığını saptıyor.

20 farklı yörede 132 ev incelenmiş. "Mekân oluşum sürecinden bizim anladığımız mekânsal algıların, köken ülke ile hedef ülke arasında tasarım vasıtasıyla aktarımı ve tercümesi" diyor Stefanie Bürkle. Sekiz saha araştırmasında bu yapı kültüründe açığa çıkan yaşam tarzı süreklilikleri ve değişimlerinin peşine düşülmüş.

İstanbul Arnavutköy'deki bir örnek evin sakini, yerleşirken, Münih'te deneyimlediği, şehirle iç içe olma ilişkisini taşımayı öncelik edindiğini anlatıyor. Bartın'daki bir diğer örnek evde ise, Almanya'daki geçmişten öğrenilen, mutfaktan salona açılan pencere "evin hanımının orada vakit geçirirken dışarıyla iletişiminin kopmaması için" şeklinde gerekçelendiriliyor. Mekân kurgusunda göç edilen yere taşınan şey aslında coğrafi aidiyetlerden çok, yaşam stilleri.

Gazetevatan.com

16.07.2016 Web

Temmuz ayının öne çıkan sergileri

Banu Çarmıklı

SALT Galata, Pera Müzesi ve Galerist, bu dönemde sakin geçen İstanbul'un sanat ortamını hareketlendiren çalışmaları ağırlıyor.

Yaz rehavetinden İstanbul'un sanat ortamı da etkileniyor kuşkusuz. Yeni sezon hazırlıklarına ağırlık veren pek çok kurum ve galeri, alıştığımız gibi yaz aylarını daha sakin geçiriyor. Bu hafta da, SALT Galata, Pera Müzesi ve Galerist'te Temmuz ayında devam eden sergiler arasından öne çıkanları, görmenizi tavsiye ettiğim çalışmaları sizlerle paylaşmak istedim.

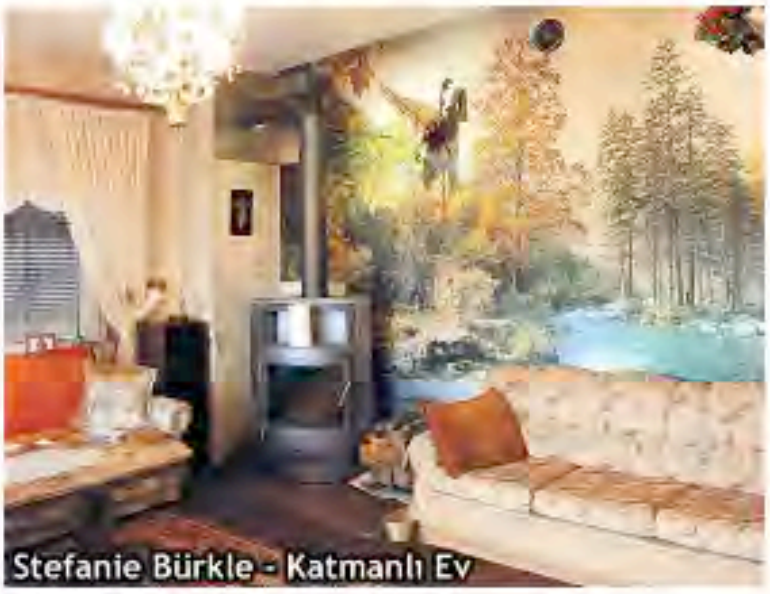

Stefanie Bürkle - Katmanlı Ev

Almanya'dan esinlendiler

Her bir sergisiyle arşivciliğin tanımını yeniden yazan SALT Galata, yine harika bir araştırma sergisiyle karşımıza çıkıyor. Gündemimizden düşmeyen göç olgusunu farklı bir çatı altında, özgün bir temayla ele alan "Göçebe Mekanlar" sergisi, bu bağlamda mimarlık ve kimlik ilişkisini masaya yatırıyor. Almanya'dan yurda "kesin dönüş" yapmış misafir işçilerin, Türkiye'de inşa ettiği evlerdeki mimari esinlenme gibi ilgi çekici bir konunun seçilmiş olması benim hoşuma gitti. Üç yıllık araştırmanın sonuçları, bu yeni yaşam alanları hakkında ipuçları veren video, harita ve büyük boyutlu panolardaki görsellerle toplu bir enstalasyon olarak sunulmuş. Türkiye'ye dönüş yapmış ailelerin inşa ettiği veya yenilediği ev ve apartman dairelerinden oluşan 132 örneği belgeleyip kataloglayan sanatçı Stefanie Bürkle, ekibi ve TU Berlin Mimarlık Enstitüsü öğrencileri, tebriği hak ediyorlar. Göç olgusu ışığında anıların ve kültürel deneyimlerin yaşam alanlarına etkilerini gözlemlemek benim için aydınlatıcı oldu. Sergi, 31 Temmuz'a kadar devam ediyor, görmenizi tavsiye ederim.